

МАТЕРІАЛИ ПЕРЕМОЖЦЯ

**I (районного) етапу
Всеукраїнського конкурсу**

«ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА РОКУ»

**Дунай Лідії Сергіївни
бібліотекаря Царедарівського
навчально-виховного комплексу
Лозівської районної ради
Харківської області**

АНКЕТА ПЕРЕМОЖЦЯ

I (районного) етапу Всеукраїнського конкурсу «Шкільна бібліотека – 2017»

1	Район/місто/об'єднана територіальна громада	Лозівський район
2	Номінація	«Бібліотека – виховний простір навчального закладу»
3	Тема досвіду/проекту	Традиції та інноватика у системі роботи шкільної бібліотеки з метою формування у книгокористувачів патріотичної самосвідомості та національної гідності
4	Прізвище, ім'я, по батькові	Дунай Лідія Сергіївна
5	Мобільний телефон	+380684458019 +380666346758
6	Адреса електронної пошти	dunayls@ukr.net
7	Посада	Бібліотекар
8	Повна назва закладу (відповідно до статуту)	Царедарівський навчально-виховний комплекс Лозівської районної ради Харківської області
9	Адреса закладу, телефон, електронна пошта	Вул. Центральна, 13, с. Царедарівка, Лозівський район, Харківська область. Телефон: (805745) 63-8-90. E-mail: caredar_nvz@uk.net .
10	Освіта	Середня спеціальна
11	Спеціальність за освітою	Бібліотекар
12	Педагогічний стаж	-----
13	Бібліотечний стаж	36 років
14	Кваліфікаційна категорія	Шкільний бібліотекар
15	Посилання на Інтернет-ресурс, де розміщено конкурсні матеріали	http://caredarbiblio.jimdo.com/

Даю згоду на внесення інформації в базу даних та публікацію матеріалів у періодичних та інших фахових виданнях з можливим редагуванням

Підпис учасника

Дата

ПОРТФОЛІО ДУНАЙ ЛІДІЇ СЕРГІЇВНИ

**бібліотекаря Царедарівського
навчально-виховного комплексу
Лозівської районної ради
Харківської області**

ВІЗИТНА КАРТКА

бібліотекаря Царедарівського навчально-виховного
комплексу Дунай Лідії Сергіївни

**Дунай Лідія Сергіївна – українка за походженням, за
переконаннями – віддана громадянка своєї держави,
талановита, творча особистість**

Стаж роботи	36 років
Характер	Творчо-неспокійний
Визначальні риси	Наполегливість, щирість, доброзичливість, цілеспрямованість
Життєва мета	Все життя вчитися, творити, самовдосконалюватися. Дарувати людям радість – творити добро
Покликання	Багато є професій на цім світі та мабуть краща всіх – професія моя. І хтось мабуть із вас підтвердить хто любить її так, як я?
Звичка	Посміхатися навіть тоді, коли серце рветься на шматочки, адже посмішка зцілює краще за досвідченого лікаря
Переконання	Спілкування з колегами, працю з дітьми перетворити на джерело духовного збагачення, насолоджуючись сенсом буття
Сенс життя	Для мене кожен день дар неоціненний. І відчувати поруч з собою людину, уміти розуміти її думку, бачити в її очах складний духовний світ. Думати і відчувати, як твої вчинки можуть відбитися на духовному стані людини, – це і є для мене життя – творити добро працею, вчинками
Світ захоплень	Усім прекрасним створеним людиною: літературою, музикою, живописом і творчою працею в спілкуванні з природою

Творче кредо	Зробити все можливе, щоб мої читачі любили спілкуватись з книгою. Щоб книга для дітей стала найчистішим джерелом із якого б черпали знання
Роль, яку обрала для себе в житті	Роль довірливого порадника – просто друга дитячих сердець
Улюблений вислів	«Якщо мрієш стати справжньою людиною – читай книги!»
Навіщо пізнавати себе	Пізнати себе – пізнати сенс буття – відкриваючи все нові риси свого індивідуума
Побажання колегам	Бажаю, щоб бібліотека стала для кожного храмом науки і книжковим відображенням всесвіту. А всесвіт пізнати бажає кожен

ПАСПОРТ БІБЛІОТЕКИ

Царедарівського навчально-виховного комплексу

Адреса	Харківська область, Лозівський район, с. Царедарівка, вул. Центральна, 13. Царедарівський НВК	
Читачів	95	
Бібліотекар	Дунай Лідія Сергіївна 1960 року народження освіта середня – спеціальна курси – 2003 рік, 0,5 ставки	
Головні показники діяльності бібліотеки на 01.01.2011 року:		
Підручників	1140	
Художньої літератури	2785	
Науково-пізнавальної літератури	375	
Довідкової літератури	497	
Методичної літератури	298	
Кількість відвідувань	1120	
Кількість книговидачі	3520	
Матеріально-технічні умови діяльності бібліотеки		
Приміщення:		
Загальна площа	38 м ²	
Кількість кімнат	3	
Читальний зал (кількість посадкових місць)	10	
Книгосховище	1	
Сховище підручників	1	
Каталоги та картотеки		
Алфавітний каталог		1
Систематична картотека статей		1
Картотека газетно-журнальних статей		1
Картотека підручників		1
Краєзнавча картотека		1
Картотека «Морально – правове виховання»		1
Картотека «Сценарії виховних заходів»		1
Тематичні картотеки		
«Закон про мене, мені про закон»		
«Нормативно – правові документи з освітніх питань»		
«Моя Лозівщина, мій край, моя земля»		
«Виховуємо. Розвиваємо. Навчаємо.»		
«Я у Світі» (на допомогу ДНЗ)		
«Видатні українські педагоги ХХ століття»		

Постійно діючі тематичні полиці, виставки

«Від подиху століть до сьогодення»

«Слобожанщина – мій край, моя земля»

«Земля, звідки ти родом»

«Знати, щоб жити»

«Вікно в природу»

«Найважча професія – бути людиною»

«Світова велич Кобзаря»

«Ці книги – ключі від таємниць»

«Для Вас, батьки»

«Знайомтесь! Нові надходження»

«Живи, прекрасна наша мова!»

«Матеріали ХАНО»

«Казки – національна спадщина мого народу»

«Шкільна реформа в Україні»

«Екологічні дзвони сьогодення»

«Письменники рідного краю»

«Від подиху століть – до сьогодення»

«У світі цікавого»

«Книги, які все знають»

«Стежинами рідного краю»

«Ними пишаються земляки»

«Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті»

Періодичні видання

Газети: «Освіта України»

«Голос Лозівщини»

«Слобідський край»

Журнали: «Початкова школа»

«Інформаційний збірник МОІНУ»

«Позакласний час»

«Завуч»

«Розкажіть онуку»

«Дошкільне виховання»

«Журавлик»

«Однокласник»

«Барвінок»

«Щедрику-ведрику»

Основні віхи становлення і розвитку навчального закладу і бібліотеки

Завітайте до шкільної бібліотеки Царедарівського НВК і ми з вами пізнаємо чудо, ім'я якому книга!

*Книга – це мудрість минулих поколінь.
Книга – це друг і порадник сьгодні.*

Сторінки історії і статус школи на час заснування:

- 1897 рік – 4 річна церковно-приходська школа (рішення Новоіванівської волості, Павлоградського округу);
- 1950 р. – Царедарівська 7 – річна школа;
- 1968 р. – Царедарівська 8 – річна школа;
- 1990 р. – Царедарівська 9 – річна школа;
- 2003 р. – НВК с. Царедарівка;
- з 01 вересня 2006 року – Царедарівський навчально-виховний комплекс Лозівської районної ради.

Споконвіку бібліотеки були документальною пам'яттю людства, центрами духовності, книжковим відображенням усіх явищ світового життя. Протягом століття книги і школа – невід'ємна частина шкільного буття. І жодного дня із цих історичних років для нашого села школа не існувала без книги. Саме до шкільної бібліотеки с. Царедарівка більше, ніж півстоліття назад, поспішали перші читачі, досвідчені, молоді вчителі, щоб знайти в книгах мудрість великих педагогів.

І в усі часи школа для кожної людини – це ті сходи, якими вона піднімається, наближаючись до знань, а шкільний бібліотекар, уважний до дитячих проблем, обізнаний з віковою психологією, закоханий у книги, будівничий справжнього містка у царство пізнання духовності і культури.

І я, продовжуючи вже зараз свою роботу протягом 30 років, не можу без хвилювання не назвати своїх улюблених учителів, які на той час працювали за сумісництвом бібліотекарями. І я – одна із тих учениць, яка продовжила їхню нележку і найпрекраснішу, на мою думку, професію бібліотекаря, стернового учнівського вітрильника, що прагне навколосвітніх мандрів у книжковому океані.

Першим бібліотекарем була моя перша вчителька – Сльота Валентина Андріївна – працювала в бібліотеці з 1950 по 1970 р., моя наставниця і класний керівник – Сергеева Любов Іванівна, яка протягом 1970 – 1980 рр. виховувала в нас мислячого, вдумливого, грамотного шанувальника книги. І вже після моїх дорогих серцю, улюблених вчителів – бібліотекарів на зміну їм прийшли мої колеги, які продовжили їхню справу – це Ковальова Олена Сергіївна та Петренко Світлана Володимирівна, які працювали з 1980 по 1993 рр. на громадських засадах.

І знову осінь, як щороку.

І в світлу вересневу рань

Вони поспішали в свою бібліотеку

Допомогти набратись мудрості і знань.

Ми вас любимо і пам'ятаємо!

А з 1993 року прийшла бібліотекар за фахом, яка до цього часу працювала у шкільній бібліотеці ЗОШ №1 м. Лозова Дунай Лідія Сергіївна

Роль і місце інформаційного центру шкільної бібліотеки у навчально-виховному процесі НВК

*«Бібліотека – заклад незвичайний,
у ньому мудрість тисяч поколінь»*

Царедарівка – село мого дитинства і юності, мрії незабутні.

*«Є острівець на карті Лозівщини,
він найдорожчий дорослому й дитині,
Це Царедарівка – рідне село моє,
чудові тут люди і поле безкрає.
О рідний мій краю! Як тебе я кохаю,
чи є він ще кращій на світі – не знаю,
тут люблять і працю, і пісню чудову,
і мову вкраїнську мою барвінкову.
Квітни і живи, рідний мій краю,
для тебе й про тебе я пісню співаю...»*

Працюю в шкільній бібліотеці 30 років, обрала собі професію раз і назавжди. І не помилилась. Щаслива тим, що працюю в своєму рідному селі, де живе моє коріння ще з діда – прадіда. І якби мені Господь подарував друге життя, то я б пішла цією стежиною.

Основне завдання шкільної бібліотеки і бібліотекаря – навчити дитину любити книгу, учнів–читачів – користуватися бібліотекою, її фондами, довідково-бібліографічним апаратом.

Головне, що визначає, обумовлює атмосферу життя нашого суспільства на сучасному етапі, це надихаюча творчість, пошуки нових технологій, нетрадиційних шляхів, які дозволяють нам позбутися тягаря застарілих проблем. Саме з такої позиції хотілося б оцінити найближчі перспективи бібліотечної роботи з дітьми. Саме ми повинні зрозуміти і пояснити всім: дитяча та юнацька книга – це не просто джерело інформації. Це привід для роздумів, спілкування, вибору самостійної життєвої позиції, ідеалу.

Дитина бачить у книзі магічну силу, яка може схвилювати, порадувати, вразити, дати відповіді на запитання, які ставить перед нею життя.

Шкільна бібліотека – саме та крапка на карті села, де зароджуються і горять найбільш яскраві думки і почуття, саме вона – центр духовної культури, де закладається духовне здоров'я нації.

Тож ми, шкільні бібліотекарі, повинні доносити до учнів знання, накопичені життєвою мудрістю багатьох поколінь, бо молоді люди, що навчаються – це наше майбутнє.

Я впевнено можу сказати, що бібліотека наша стала центром духовного становлення особистості, духовної культури учнів, надбань вітчизняної і світової культури.

Прийшовши працювати у шкільну бібліотеку, я поставила собі за мету зробити все можливе, щоб мої читачі дружили з книгою, щоб із книги, як із найчистішого

джерела черпали знання і почуття гарячої любові до своєї Вітчизни, свого народу; щоб з непідробною зацікавленістю входили у широкий і багатогранний світ, який відкриває книга; жили за давно встановленим мудрим законом істинної культури: ні дня без читання!

Роботу свою я проводжу згідно з річним планом, спрямовую її, виходячи з основних документів про школу, про бібліотеку, які визначають стратегічні завдання, функції, напрямки і шляхи модернізації освіти і виховання.

Наприкінці навчального року звітую перед директором та педагогічною радою школи про проведену роботу. Веду чіткий облік роботи з читачами – учнями, педагогами та батьками у щоденнику роботи шкільної бібліотеки, де фіксується цифрова:

- кількість читачів,
- відвідувань,
- книговидача.

текстова:

- масові заходи,
- індивідуальна,
- інформаційна форми роботи.

Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу починається з попередньої копійки роботи: з вивчення запитів книгокористувачів – учнів. Ця робота містить цілу систему заходів: аналіз читацьких формулярів, опитування, бесіди, спостереження.

Для учнів розроблено тематику бібліотечно-бібліографічних бесід, які допоможуть їм розібратись у морі книг, а також створено «Куточок читача», де розміщено пам'ятки:

- «Як вибрати книгу для читання»;
- «Як працювати з підручником»;
- «Як читати газету»;
- «Як працювати з довідковою літературою»;
- «Як написати реферат».

У забезпеченні інформаційних потреб учнів велике значення займають рекомендаційні списки літератури:

- «Дивосвіт рідної природи»,
- «Юному історику».

Бібліографічні огляди поєднуються з підбором літератури й створенням книжкових полицок:

- «Стежинами рідного краю»,
- «Харківщина – земля квітучої краси»,
- «Якого ми роду, де наше коріння?»,
- «Для вас, батьки»,
- «Шкідливим звичкам – Ні!»

У бібліотеці ведеться картотека газетно-журнальних статей. Картотеки відображають актуальні проблеми сьогодення і підпорядковані навчально-виховним завданням школи: «Керівнику школи», «Я у світі», «Виховуємо. Розвиваємо. Навчаємо.», на допомогу вихователям та керівнику ДНЗ.

У бібліотеці стали традиційними заняття з основ бібліотечно-бібліографічної грамотності учнів. Проводжу уроки за такими темами:

- «Ілюстрація в книжці» (1 кл.),
- «Структура книги» (2 кл.),
- «Щоденник читача» (3 кл.),
- «Науково-популярна література» (4 кл.).

Популяризація літератури з метою забезпечення інформаційних потреб учнів здійснюється проведенням різних масових заходів бібліотекою разом з педагогічним колективом, а саме:

- виховна година «Закон про мене і мені про закон»;
- брейн-ринг «Із якої ми казки?»;
- літературна вікторина «Мій рідний край, моя Земля!»;
- година спілкування «Поспішайте творити добро»;
- ерудит-кафе «Історична доля книги»;
- конкурс творів «Читати чи не читати. Ваша точка зору».

Усі заходи супроводжуються книжковими виставками, біля яких проводяться огляди, бесіди. На допомогу учням і вчителям є тематичні папки:

- «І на тім рушникові»,
- «Україна пам'ятає! Світ визнає!»,
- «Мужність і біль Чорнобиля»,
- «Крути: уроки патріотизму»,
- «О мово рідна! Хто без тебе я?»,
- «Живи, відповідаючи за все!»,
- «Моя Лозівщина, мій край, моя Земля».

Вони допомагають учням у підготовці домашнього завдання, написанні рефератів. Спільно з педагогічним колективом беру участь у проведенні предметних тижнів, надаю допомогу в підготовці і проведенні виховних заходів, класних годин, батьківських зборів. Виступаю на педагогічних нарадах, педагогічних консилиумах.

Традиційним у школі стало святкування:

- Тижня дитячої та юнацької книги, у ході якого організовую читацькі конференції і книжкові виставки, літературні посиденьки,
- «Інформаційні коктейлі»,
- конкурси малюнків, загадок та віршів: «Серпанками легенькими, казками та легендами повито рідний край».

Щорічно у школі відзначаємо Всеукраїнський день бібліотек. Разом з педагогічним колективом проводжу різноманітні заходи, а саме:

- презентація книги «Рідне слово» (8 клас);
- подорож у минуле «Перші бібліотеки на Русі»;
- конкурс «Кращий щоденник читача – 2015».

Разом з колективом школи беремо участь у щорічному огляді-конкурсі «Живи, книго!». У кожному класі створено пости бережливих. Щомісячно вони проводять рейди-перевірки стану підручників.

Двічі на рік разом з бібліотечною радою підбиваємо підсумки огляду конкурсу. Результати висвітлюємо на стенді «Живи, книго!», який розташований у коридорі НВК. Класи – переможці нагороджуємо грамотами. Вся ця робота проводиться

недаремно. Наша школа два рази поспіль займала перше місце в огляді-конкурсі «Живи, книго!» серед шкіл району.

У бібліотеці працює гурток «Юні бібліотекарі». Разом з членами гуртка ремонтуємо книги, даруємо їм друге життя.

У нас завжди людно. Сюди приходять члени бібліотечного активу, які допомагають мені в організації виставок, оформленні тематичних папок, проведенні масових заходів.

Частими гостями бібліотеки є і дорослі – батьки учнів, випускники минулих років. Я надаю їм інформаційно-методичну допомогу, яку вони потребують. Організую:

- консультації для батьків із питань керівництва читанням,
- виступаю на батьківських зборах з темою: «Домашня бібліотека та її роль у вихованні школяра».

Так як у наш час бібліотечні фонди поповнюються мало, то на засіданні батьківського комітету в цьому році було вирішено виділити спонсорські кошти в сумі 1200 грн. для передплати періодичних видань для педагогічного колективу та школярів. А ще з метою поповнення бібліотечного фонду ми запровадили в школі акцію «Подаруй бібліотеці книгу». На цю акцію відгукнулися не тільки учні НВК, а й педагогічний колектив, за що я їм дуже вдячна – 30 екземплярів книг на різну тематику. Подаровані книги розміщено на постійно – діючій виставці під назвою «Якщо хочеш книги ці читати, обов'язково треба Вам свою подарувати».

Ось таким чином, спрямовую всю роботу бібліотеки, яка покликана сприяти вихованню різносторонньо розвинутої особистості, забезпеченню різноманітності змісту освітнього процесу, вихованню в учнів інформаційної культури, любові до книги, культури читання.

Резерви шкільної бібліотеки у справі інформаційної і виховної роботи не вичерпані. Постійний пошук нових, ефективних технологій пролягає до формування системи інформаційної підтримки освіти, тісна взаємодія з педколективом буде сприяти утвердженню бібліотеки як справжнього культурного, інформаційного і освітнього центру, який одержує, зберігає і розповсюджує різноманітні джерела інформації, які здатні задовольнити будь – які запити своїх читачів.

Хай наші старання, сила, праця, які направлені на виховання у дітей інтересу до читання, дадуть свої паростки, і читання стане для дітей великою пристрастю і принесе їм щастя.

З метою бібліотечної самоосвіти регулярно відвідую семінари, засідання, що організуються районним методичним об'єднанням шкільних бібліотекарів.

На що сподіваюсь

*Взяла з собою в непросте життя
Поради мудрі з книг, як чисту воду
Бо лиш тоді прийде у майбуття
Буття щасливе мудрої природи.
Взяла з собою у складне життя
Дороговказом книги найдорожчі!
Щоб не шукати шлях до вороття*

*Шуди, де морок, бруд і темні ночі.
Взяла з собою у тяжке життя
Великий скарб із золота книжкового.
Душа у нього світла, як в дитя,
А розум наче в старця сивочолого.*

Сьогодні вимагає від школи перебудови нової моделі бібліотеки, поповнення її роботи новим змістом.

До інформаційних ресурсів бібліотеки треба додати машиночитні джерела інформації, колекції CD дисків, електронної книги, комп'ютерної енциклопедії, путівники – довідники з літератури, живопису, музики. Вони розширять інформаційний простір дітей.

В сучасній бібліотеці повинні співіснувати комп'ютери, які доповнять традиційну бібліотеку.

Вірю, що старання нашого педагогічного колективу – сила, праця, які направлені на виховання у дітей інтересу до читання, дадуть свої паростки і читання стане для дітей великою пристрастю і принесе їм щастя.

Відгуки педагогічного колективу Царедарівського НВК

Книжка – одне з найбільших чудес, створених людиною. Вона відкриває нам світ, допомагає уявити минуле, заглянути в майбутнє. І я як учитель рідної мови не уявляю свою роботу без книги. Без нашої шкільної бібліотеки неможливо уявити свою повсякденну працю і, на мою думку, тільки читання відкриває перед нами розкіш інтелектуального життя.

Вчитель української мови та літератури Кулик І.Ю.

Шкільна бібліотека є справжнім центром пропаганди книги, нашим надійним помічником у навчанні і вихованні учнів. Це інформаційний центр, який забезпечує наш педагогічний колектив необхідною інформацією.

Бажаємо і надалі нашій бібліотеці рясних поповнень її фондів та активних читачів, бо розумна, натхненна книжка нерідко вирішує долю людини.

Вчитель фізики Селіванова Л. О.

Бібліотека – це острівець тиші і спокою в бурхливому морі нашої школи. Хвилини, проведені тут – це відпочинок після напруженої повсякденної праці і можливість зустрітися з найріднішим, на мою думку, другом – книгою. Ми любимо свою шкільну бібліотеку, в ній завжди цікаво, яскраво, сучасно, а книга для нас – джерело радості та людської гідності.

Учитель хімії та біології Діденко В. М.

Бібліотека нашого НВК – це заклад, який має неповторний стиль душевної теплоти, це наша аптека для душі, храм знань, скарбниця мудрості – ось так ми поважно називаємо нашу світлу, затишну шкільну бібліотеку. І ми бажаємо їй побільше книг поетів та письменників Слобожанщини, які на даний час користуються великим попитом. І я не можу уявити собі місії вчителя без багатого життя в світі книги. А нашому чарівному бібліотекарю міцного здоров'я і натхнення у її важкій цікавій праці.

Учитель російської мови та зарубіжної літератури Данильченко Ю. М.

На даний час до шкільної бібліотеки йдуть всі школярі зі списками літератури, вчителі з інформацією. І кожного з них зустрічає з посмішкою, добрим настроєм наш чудовий бібліотекар Лідія Сергіївна. Кожному допоможе зорієнтуватися і морі літератури, вдумливо дає інформацію на запит читача. Наша бібліотека працює за принципом: «Все для читача». І ми не можемо уявити собі навчального закладу без книги, так не можна уявити його і без бібліотеки. І у нашій багатогранній виховній роботі НВК дитяче читання, виховання книгою чи не найскладніша проблема?

Педагог – організатор Акименко В. В.

Бібліотека нам допомагає ввести кожного учня в світ книжок, виховати любов до книжки, зробити книжку провідною зіркою в інтелектуальному житті – це залежить від нас, від того, яке місце у нашому власному духовному житті займає книжка.

Учитель англійської мови Матвійчук М. Д.

ОПИС ДОСВІДУ РОБОТИ

**бібліотекаря Царедарівського
навчально-виховного комплексу**

Лозівської районної ради

Харківської області

**ДУНАЙ ЛІДІЇ
СЕРГІЇВНИ**

ВСТУП

Суспільно-політична ситуація та події двох останніх років в Україні актуалізували національно-патріотичну спрямованість навчально-виховного процесу бібліотеки Царедарівського навчально-виховного комплексу та обумовили новий напрям роботи, метою якого є формування в учнів розуміння єдності й цілісності України, її багатонаціонального народу як ідеї розвитку вільної, незалежної, демократичної держави, створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України. За умов реформування системи національної освіти, піднесення ролі творчої особистості в суспільстві значної актуальності у шкільній бібліотеці набула система роботи «Традиції та інноватика у системі роботи шкільної бібліотеки з метою формування у книгокористувачів патріотичної самосвідомості та національної гідності».

Актуальність досвіду. Сьогодні країна проживає один із найсуворіших періодів становлення та розвитку. Відбувається випробування народу на стійкість, мужність, порядність. Загартовується сила і дух нації, викристалізуються її цінності, торується нелегкий шлях до суверенності. Спостерігається знецінення традиційних моральних норм, пропаганда жорстокості, бездуховності, невизначеність в оцінці подій історичного минулого, що негативно впливає на формування цінностей підростаючого покоління. Виростають молоді люди, позбавлені почуття національної гордості, яким насаджується безкультур'я, нівелюється совість, деградується мораль. За висловом заслуженого учителя України, ветерана війни і праці Петра Щербаня «Зараз проявляється процес деморалізації і денаціоналізації молоді, яка втрачає не тільки національне, а й людське обличчя». У цих умовах постає розв'язання найгостріших проблем не тільки на державному рівні, а й глобальна інновація процесу діяльності бібліотеки як виховного простору навчального закладу.

Свідченням цього є прийняття нової Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Опрацювавши її, розуміємо, що основні завдання шкільної бібліотеки полягають у національній спрямованості змісту освіти, симбіозу народних виховних традицій з інноваційними формами роботи бібліотеки. Саме тому, актуальність досвіду зумовлена активним різнобічним пошуком шляхів результативного впровадження нової патріотичної парадигми виховання.

Отже, досвід за темою «Традиції та інноватика у системі роботи шкільної бібліотеки з метою формування у книгокористувачів патріотичної самосвідомості та національної гідності» має не тільки соціальну, суспільно-політичну та практичну актуальність, а й відображає прогресивні тенденції розвитку сучасної бібліотечної системи, відповідає сформованому соціальному замовленню на традиційні виховні конфігурації та інноваційні технології виховання патріотизму.

Метою досвіду є створення якісного освітнього середовища для розвитку творчої особистості; визначення особливостей та перспектив симбіозу традицій та інноватики у національно-патріотичному вихованні читачів шкільної бібліотеки.

Спираючись на вище зазначену мету та новітні підходи до організації роботи шкільної бібліотеки, стратегічними **завданнями** досвіду є:

- розгляд переваг виховання національно свідомої особистості поєднанням традицій та інноватики у роботі шкільної бібліотеки;
- заміна стандартизованих уявлень про систему роботи шкільної бібліотеки інноваційними формами роботи;
- пропонування різних конфігурацій і методів здійснення національно-патріотичного виховання у шкільній бібліотеці;
- передбачення орієнтації на реконструйовані форми мистецтва (бібліотечні лабіринти, бібліоквести, молодіжно-тематичні фести, інтерактивні турне, ток-шоу, патріотичні мікси тощо);
- моделювання, апробація та упровадження інноваційних технологій виховання;
- розширення кола реальних читачів шкільної бібліотеки, здатних упроваджувати в практику інноваційні технології;
- сприяння розвитку і діяльності молодіжних творчих об'єднань на базі бібліотечного гуртка як центрів самореалізації особистості;
- здійснення моніторингу результативності упровадження провідних ідей досвіду у роботу з читачами шкільної бібліотеки;
- вивчення рівня вихованості та рівня сформованості патріотизму читачів бібліотеки Царедарівського навчально-виховного комплексу;

Об'єктом досвіду є національно-патріотичне виховання читачів шкільної бібліотеки, а **предметом** виступає процес виховання національної свідомості дитячого соціуму.

Новизна ідей досвіду полягає у формуванні морально-духовної, вільної, творчої, відповідальної особистості читача, що сповідує демократичні цінності та консолідуванні дитячого соціуму засобами поєднання традицій та інноватики у роботі шкільної бібліотеки.

Про **результативність досвіду** свідчить позитивна динаміка рівня патріотизму та вихованості читачів бібліотеки навчально-виховного комплексу, зростання соціальної і творчої активності відвідувачів бібліотеки, а також:

- підвищення освітньо-виховних, розвивальних, рекреаційних можливостей бібліотеки навчально-виховного комплексу в контексті забезпечення гармонійного розвитку читача з високим патріотичним духом;
- формування позитивного іміджу бібліотеки освітнього комплексу як творчої лабораторії патріотизму;
- підвищення рівня громадянської ідентичності, відчуття належності до рідної землі, народу, визнання духовної єдності поколінь та спільності

культурної спадщини, утвердження почуття патріотизму, відданості у служінні Батьківщині;

- удосконалення технологій патріотичного виховання в умовах тісної взаємодії різних соціальних інституцій;
- зміцнення духовної, моральної єдності читацької молоді з успадкованою національною самобутністю;
- використання різноманітних форм роботи з читачами з метою підвищення активності дітей, забезпечення умов для формування самооцінки молоді особистості та його самостійної творчої діяльності;
- створення виховного простору шкільної бібліотеки, який забезпечує «занурення» читача в уявний світ, у певні соціальні і виробничі ситуації тощо;
- індивідуалізація процесу діяльності шкільної бібліотеки, використання основних і допоміжних виховних впливів, розширення меж самостійної діяльності відвідувачів;
- формування творчої, успішної, національно свідомої особистості.

Практичне значення досвіду полягає у тому, що фактичний матеріал можливо практикувати при плануванні та здійсненні виховного процесу з національно-патріотичного виховання у шкільних бібліотеках та районних і міських бібліотечних централізованих системах. Популяризація провідних засад досвіду сприятиме утвердженню ідей комунікабельності, відкритості та демократизації суспільства.

В умовах навчального закладу практичну апробацію досвіду здійснює шкільна бібліотека. Шкільним бібліотекарем розкриваються характеристики трансформованих шаблонів національно-патріотичного виховання, обираються такі методологічні засади, що дозволяють спростувати однобічність національно-патріотичного виховання у шкільній бібліотеці.

Бібліотечна система презентованого досвіду у порівнянні з традиційною має принципові відмінності і суттєві переваги, оскільки ґрунтується на засадах філософії дитиноцентризму, психології гуманізму та інноваційному підході. Дана система обов'язково враховує творчі мотиви та потреби, інтереси та нахили читачів до активної творчості, що відповідає запитам сучасного українського суспільства і тенденціям світового розвитку.

Досвід читальні Царедарівського навчально-виховного комплексу забезпечує виховання високоморальної, національно свідомої, високодуховної особистості на основі позитивних емоцій та оптимістичного ставлення до життя. Допомогти відвідувачам шкільної бібліотеки реалізувати себе як індивідуальність, навчити виробляти свою позицію в житті, пізнати, зрозуміти себе та оточуючих, бути здатною до самореалізації, самовираження, самоорганізації.

Зважаючи на результативність та практичне значення досвіду, вважаю доцільним подальше вдосконалення та розширення впливу поєднання традицій та інноватики у роботі шкільної бібліотеки, адже цього потребують реальні зрушення у вихованні патріотів нової України.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Особливості виховної моделі шкільної бібліотеки Царедарівського навчально-виховного комплексу

Відомо, що кожна епоха переживає певні глобальні потрясіння. І людство, шукаючи шляхи їх вирішення, обирає нові пріоритети і визначає завдання. Нині український народ утверджується як самобутній й активний діяч історії, політичний суб'єкт Європи і світу. З новою силою постало питання, чи вистоїть Україна як держава, чи знову, як це було звично протягом віків, залишиться молодшою сестрою, яка знає своє місце. Настав час обороняти і очищати зневажені українські ідеали, благопристойні норми поведінки, бо тільки національна визначеність гарантує майбуття народу як нації. Кожному слід починати з себе. «Моя хата скраю» – девіз старої України. Голос нової – «Хто, як не ми?»

Тому сьогодні з його суперечностями та альтернативами формує новий, неоднозначний та багатогранний облік патріотизму, а процес виховання набуває гостроти і особливої актуальності. Головною подією у виховній діяльності навчальних закладів України у 2015 році стала поява нової Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Її основоположною домінантою є формування в особистості ціннісного ставлення до навколишньої дійсності та самої себе, активної за формою та моральної, за змістом, життєвої позиції. В основу Концепції покладено ідею розвитку української державності як консолідуєчий чинник суспільства й нації в цілому.

Національно-патріотичне виховання – це виховання, головною метою якого є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу. Воно сприяє єднанню національного етносу, зміцненню соціально-економічних, духовних, культурних основ розвитку українського суспільства і держави.

Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді, орієнтація на євроінтеграційну політику держави спонукала бібліотеку Царедарівського навчально-виховного комплексу розробити власну модель діяльності за темою «Традиції та інноватика у системі роботи шкільної бібліотеки з метою формування у книгокористувачів патріотичної самосвідомості та національної гідності».

Основні положення моделі реалізуються через поєднання традиційної та інноваційної діяльності шкільного бібліотекаря, змістовні та оновлені форми роботи до формування у читачів поведінкових еталонів, узгоджених з вітчизняною мораллю, нормами, правилами, традиціями, зокрема з філософією дитиноцентризму, технологією саморозвитку особистості, та колективної творчої діяльності, що вимагають від системи її програмності, масовості читачів, грандіозності форм,

якості виховної продукції, атракційності впливу на читача з естетичним та емоційним задоволенням його потреб.

Модель виховання національної гідності читачів шляхом поєднання традицій та інноватики у роботі шкільної бібліотеки

Суспільно-політична ситуація змінила стратегію діяльності бібліотеки навчального закладу, сутністю якої стало формування морально-духовної, вільної, творчої, відповідальної особистості, що сповідує демократичні цінності, втілення нової Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, поєднання традицій та інноватики у роботі шкільної бібліотеки.

Виховання та розвиток особистості читача шкільної бібліотеки шляхом поєднання традицій та інноватики

Поєднання традицій та інноватики у системі роботи шкільної бібліотеки визначає таку організацію виховання і розвитку творчої активності читача, яка прагне отримання творчого продукту діяльності та самостійного створення нового. Відвідувач у ній – один із головних суб'єктів або головних дійових осіб співробітництва і бібліотечного сприяння. Сучасна стратегія роботи бібліотеки навчального закладу передбачає партнерство всіх учасників виховного простору шкільної бібліотеки, утвердження ідей гуманізму, стимулювання до творчості й самореалізації читачів та бібліотекаря.

Головними ознаками даної системи є:

- організація процесу діяльності шкільної бібліотеки, що здійснюється з позицій особистісного підходу, у межах якого розвиток особистості виявляється як оволодіння читача морально усвідомленою внутрішньою свободою, як формування творчих здібностей і розкриття усіх потенцій індивідуальності;
- зміна стратегій, спрямованих на проектну діяльність читачів, паралельне застосування та адаптація продуктів проектно-творчої роботи відвідувачів у практику роботи шкільної бібліотеки;
- творча особистість – це головна мета поєднання традиційних та інноваційних форм роботи, які визначають модель її становлення – гуманної людини зі всією сукупністю творчих задатків, здібностей, мотивів.

Уже котрий рік поспіль бібліотека навчального закладу урізноманітнює концепцію своєї діяльності, знаходиться у постійному пошуку альтернативних форм та методів роботи. Адже патріотичні почуття сучасного українського читача треба виховувати і плекати, а в цьому особлива роль бібліотеки, чия місія сповідувати, боронити і поширювати національно-патріотичні ідеї та гуманістичні цінності. Саме ці слова становлять не тільки тематичну групу, а є девізом, лейтмотивом діяльності бібліотечної громади навчального закладу, яка намагається перетворити наукові істини концепцій, програм, рекомендацій у живий дивосвіт творчої праці.

Досвід роботи бібліотеки Царедарівського НВК презентує власне бачення нових шляхів у доленосному процесі виховання патріотизму царедарівців, адже в основу системи патріотичного виховання читачів покладено правдиве слово про український народ.

До того ж важливим вектором патріотичного виховання є віддзеркалення національно-етнічного відродження нації зі співпереживанням за минуле, співпричетністю до творення теперішнього та майбутнього держави.

Форми роботи з читачами шкільної бібліотеки

Працюючи з читачами, шкільний бібліотекар вбачає необхідність у генерації інноваційної та традиційної систем виховання патріотів та оперує відносно новими технологіями здійснення даного процесу – найважливішим напрямом функціонування моделі. Шкільний вік є найсприятливішим для цілеспрямованого патріотичного виховання, коли актуалізуються народознавчі та краєзнавчі напрями, стимулюється інтерес юнацтва до соціального світу, а патріотизм стає творчим актом духовного самовизначення особистості.

Спостерігаючи невизначеність молоді в оцінці подій минулого, в бібліотечному дайджесті «Time work» було створено **рубрику «Україна. Історія з грифом «Секретно»**, що висвітлює маловідомі дискусійні сюжети української історії, оскільки вона багата прототипами мужності борців за свободу нації.

Актуальним вважаю проведення літературного аукціону «У пошуках істини», під час якого ведучий оголошує тему запитань, учасники пропонують варіанти відповідей. Коли варіанти вичерпані, ведучий рахує до трьох, супроводжуючи кожну цифру ударом молотка. Переможцем стає той, хто дав правильну відповідь. Матеріалом для літературного аукціону можуть бути приказки, прислів'я, загадки на різні теми, літературні твори та інше. Захід може бути присвячений одному письменнику чи поету. Для активізації гри ведучий може використати підказки. Також цікавим для відвідувачів виявляється така форма роботи

Майже щодня читачі потрапляють у каскад інформаційних повідомлень «Джерела натхнення». «Каскад» у перекладі – стрімкий, невинний потік великої кількості маси чогонбудь, в даному випадку захід, на якому подається інформація з періодичних видань із бурхливого потоку цікавих повідомлень. Не можна не загадати літературний диліжанс «Любіть Україну. Мрійте красиво», що проводиться у вигляді подорожі за творами окремого автора або групи авторів. В оформленні використовуються квитки, фішки, сигнальні знаки, намальована на аркуші «дорога» з умовними зупинками. Платою за проїзд є відповіді читачів на літературні загадки. Всім, хто правильно

СЕНСАЦІЇ НОВИНИ ВЕРСІЇ ФАКТИ

TIME WORK

ВИПУСК №1 (64), ВЕРЕСЕНЬ 2015 РОКУ
Інформаційний дайджест сайту «Літературний НВК». Видання засноване у листопаді 2008 року

Мені часто атакують себе: «Що я свобідна?»

Я від землі до небораю, вам виконаю низько!
Від широкого серця вітаю всіх вчителів Царедарівського НВК із професійним святом – Днем працівників освіти! Бажаю вам відчуття повноти й неповторності життя, здоров'я, невичерпних творчих сил, натхнення, щастя й людської шани. Нехай у всіх ваших починаннях буде супутником успіх!

Факти дня. Новини тижня. Події місяця.

01.09 – Свято першого дзвоника.
04.09 – участь у районному конкурсі малюнків та фотографій «Спорт у моєму житті»
10.09 – заєдання учнівської ради.
11.09 – участь у обласній природоохоронній акції «За чисте місто» та районному етапі Всеукраїнського конкурсу робіт юних фотографів
12.09-17.09 – виставка-конкурс дорожок з природного, підручного матеріалів та букетів «Крізь війну та перемогу, я Лозівщинку серцем чую».
14.09 – урочистий мітинг до Дня звільнення Лозівщини.
17.09 – привітання ветеранів Великої Вітчизняної з річницею звільнення.
21.09 – День здоров'я
05.10 – день самоврадування та святкова шоу-програма «Я від небораю до землі, вам виконаю низько»

Мій рідний край – славетна Лозівщина, земля людей нескорених війною
14 вересня в Царедарівському НВК відбувся мітинг до 72 річниці Перемоги. Учні, вчителі, гості зібралися біля братської могили, щоб шанувати пам'ять загиблих хвилиною мовчання. Всі присутні приймали участь у покладанні квітів до братської могили. В четвер в холі школи відбувалася виставка композицій з квітів, фруктів, приурочена 72-й річниці. Всі виробки були оригінальними, що члени журі навіть не оцінювали їх, а кожен клас-учасник отримав свої, для нього, перші бали до моніторингу діяльності класних колективів

Шкільний дайджест: голоси молодих
«Time work» – газета, яка створена для учнів, батьків, вчителів – усіх, хто може сказати про Царедарівський НВК – «Мій НВК!» У сучасному суспільстві в'єшому притаманно змінюватися, вдосконалюватися, ставати краще. Ось і наша газета в цьому році лачиває шлях дорогою зміни: оформлення, тематика, гасло та склад редакції. Скоро ми познайомимося з колективом редакційної колегії інформаційного дайджесту «Time work», які працюватимуть для вас у цьому навчальному році та в майбутньому!

як бенефіс бібліотеки «Бібліотека. Книга. Творчість» – театралізована програма вшанування бібліотеки з метою виховання дбайливого відношення до кращих традицій бібліотеки, бенефіси в деяких випадках можна побудувати на ігровому сценарії, включаючи видовищні шоу-елементи.

відповідь, видаються проїзні квитки, в яких вказано кінцевий пункт подорожі. Кількість загадок відповідає кількості учасників гри. Кожного разу ведучий оголошує зупинки, і ті «пасажери», які «їдуть» до цієї станції, починають змагання – хто першим піднімає сигнальний знак, той і відповідає на запитання. За правильну відповідь гравці отримують фішки. Володар найбільшої

кількості фішок нагороджується призом.

Цікавим для всіх відвідувачів бібліотеки залишається літературний лабіринт «Українська книга – це престижно» – своєрідна літературна гра проводиться у кілька турів, кожна з яких – подорож у різні жанри літературного світу: поезію, епічну прозу, фантастику, драматургію. За умовами гри готуються запитання на відповідну тему. Всі учасники дають відповіді на запитання, які є своєрідним ходом по лабіринту. На великому стенді – «лабіринті» ці ходи відзначаються сторінками з номерами учасників.

Першими вдало проходять завороти лабіринту ті, хто правильно дає відповідь, вказуючи літературні джерела. У грі можуть брати участь всі запрошені на захід, оскільки на кожний новий тур склад команд може поновлюватись; практикують також допомогу залу для відповіді на складні запитання. Під час гри розширюється коло знань та читацьких інтересів, відбувається невимушене навчання читачів.

У рамках проведення Всеукраїнського місячника бібліотек запроваджено бібліоквест «Новачок» – один з варіантів гри-пошуку, дуже популярної в наш час у молодіжному середовищі. Маршрут літературного квест-орієнтування пов'язаний із сюжетом і героями

запропонованих для читання книг. Кожна зупинка в маршруті – це пам'ятні місця та сюжети літературного твору. Вже другий рік поспіль наша бібліотека, з метою залучення молоді до бібліотеки та читання, використовує літературні квести. І не просто літературні, а театралізовані. І акторами цього театралізованого дійства виступають читачі нашої бібліотеки. Мабуть, кожен з учасників бібліоквесту, перечитуючи відомі романи, уявляв себе саме цим героєм.

Значну роль у вихованні національної свідомості читачів бібліотеки Царедарівського НВК відіграє народна самобутність, а тому в ході проведення **культурного проекту «Слов'янська пектораль»** пізнаються традиції, розширюються уявлення про народні промисли. Сприяють цьому **ворк-шопи**. Працюючи у них, відвідувачі втілюють у художню і предметну творчість своєрідність українського народу. Основні відмінності ворк-шопа від заходів іншого типу – висока інтенсивність групової взаємодії, активність і

і самостійність учасників, актуальний досвід і особисті переживання.

Інтерактивно-мультимедійна студія
ФЕНОМЕНИ
МОГО СЕЛЯ
Історія.
Долі. Традиції.
Люди. Культура.

З метою збереження історико-культурної спадщини рідного краю працює інтерактивно-мультимедійна студія «Феномени мого села».

«Борці за країну! Мужність і посвята. Вірність, що міцніша понад смерть», – так писала відомий український педагог Софія Русова про найбільш важливий етап нової моделі патріотизму – виховання на кращих прикладах життя титанів незалежності. Отож, для відновлення історичної дійсності та звільнення української історії від заангажованих, а то й відверто маніпулятивних трактувань радянсько-імперської доби, у лютому 2016 р. проведений третій **відкритий історичний фестиваль-форум**

«Українці. Сповіді нескорених», у ході якого учасники знайомляться з біографічними абзацами та творчими портретами відомих українців, імена яких для знайомств учасники фестивалю-форуму обирають самостійно.

Головним героєм одного з таких фестивалів став учитель історії Царедарівського НВК Сергій Володимирович Мороз – доброволець, кавалер ордена «За мужність» III ступеня та медалі «За оборону рідної

держави», уже три роки він перебуває у зоні проведення антитерористичної операції. Саме він надихнув нас на створення щомісячного **військово-патріотичного ток-шоу телевізійного формату «Ментори нації»**. Формат проекту передбачає не тільки знайомство та спілкування з неймовірно відважними людьми, а й арт-інсталяції про героїв з народу.

Команда найактивніших відвідувачів шкільної бібліотеки, яка працює над ток-шоу, поставила собі за мету розповісти читачам про унікальні історії, невідомі деталі, подробиці побуту українських воїнів.

Вважаю, що ефективними також є наступні нетривіальні засоби діяльності: **імітаційно-моделювальні ігри, інтерактивні турне** («Мої улюблені книги», «Загадкова Європа. Столицями європейських держав», «Таємничі місця. Сили України»), **молодіжно-тематичні фести** («Літопис самовидців», «Візерунком стане рідни край», «Царедарівські зорі» та ін.), **інтертейменти** («Відверто про Україну»), **патріотичні мікси** («Історія. Хроніка відчуттів», «Фарби землі»), **мистецькі імпрези** («Світло душі», «Яскрава країна», «Орден сонця», «Нація, яка не капітулює») та **шоу-програми**.

Талант-шоу акторської майстерності та художнього читання «Вічні слова України» – найвагоміше досягнення закладу. Наше сьогодні все тісніше переплітається тенетами телевізійного простору, всесвітньої мережі Internet. «Клікаючи» сторінки сайтів, перемикаючи телевізійні канали, розумію, що діти почали забувати «живе» українське слово. З метою популяризації української писемності, літературної творчості та мови у Лозівському районі шкільна

бібліотека Царедарівського НВК бере активну участь у роботі проекту «Вічні слова України», що покликаний «зламати» стандартизовані уявлення про виховну роботу не тільки у навчальному закладі, а й у виховному просторі шкільної бібліотеки. Кардинальна відмінність проекту від стандартизованих конкурсів сучасного медіапростору полягає у тому, що зі сцени лунають вічні слова Тараса Шевченка, Івана Франка, Дмитра Павличка, Ліни Костенко, Леоніда Глібова, Івана Котляревського та ін.

Даний проект відкриває нові можливості, показує масштабне та грандіозне шоу: кастинги та відбіркові тури, зіркові судді, заняття з професійними тренерами, жорсткі та непохитні правила, великий фінал та феєричне шоу, яке народжував I сезон проекту «Вічні слова України. Початок легенди», продовжив II сезон «Нова битва», втретє впевнено естафету перейняв сезон «Вічні слова України. Трилогія тисячоліть».

Головною мистецькою подією року та темою «номер один» для обговорення в нашому регіоні став IV сезон проекту «Нельзя запретить жить. Не можна заборонити мріяти», котрий зворушливо та несамовито вражав безсмертними надбаннями літературної України. Вже у ці хвилини готується до відкриття п'ятий ювілейний сезон проекту «Вічні слова України. Ліга титанів».

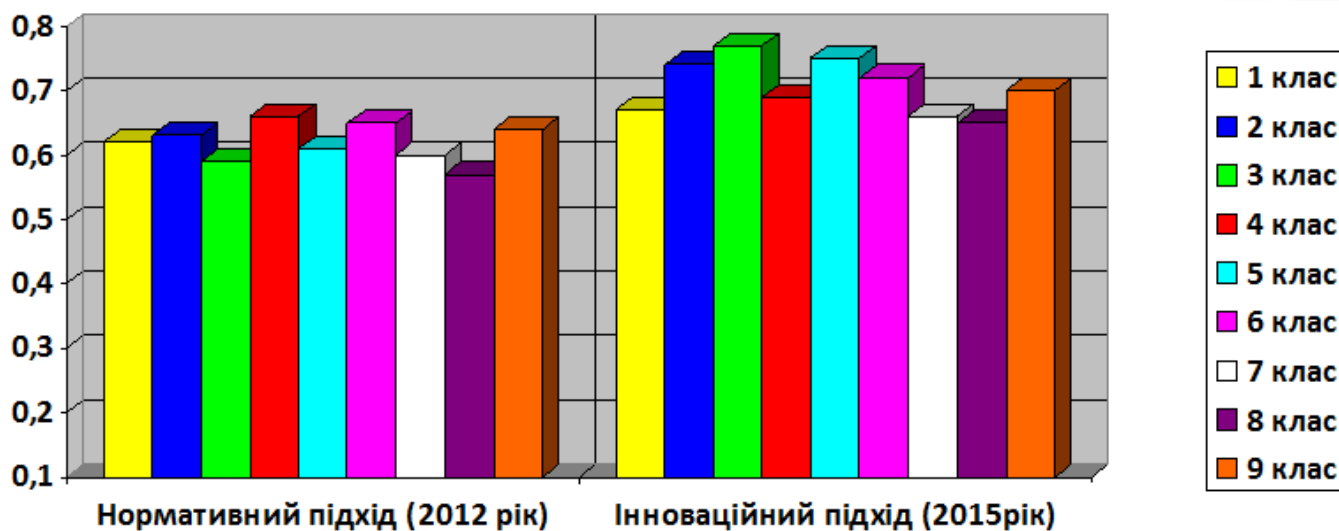
Серед почесних гостей та журі шоу були відома поетеса Лозівського району, виконавиця, неодноразова переможниця районних і обласних конкурсів у номінації «Художні читання», філолог, учитель української мови та літератури Ольга Олексіївна Терещенко. Викладач-методист Харківського училища культури з 45-річним стажем, протягом 25 років Голова методичної комісії театральних дисциплін, член журі регіональних конкурсів «Шельменка вітає» та «На крилах Мельпомени» Раїса Андріївна Гарбуз.

За результатами проведення цей проект визнано «Кращим виховним заходом року» в Лозівському районі. Впевнено можна сказати, що апробація у шкільній бібліотеці талант-шоу телевізійного формату, направлено на утвердження в свідомості учнів XXI століття значущості «живого» українського слова, стійкої громадянської позиції та співпраці бібліотекаря та педагогів і читачів, є актуальним викликом сучасному українському суспільству.

Аналіз результативності досвіду

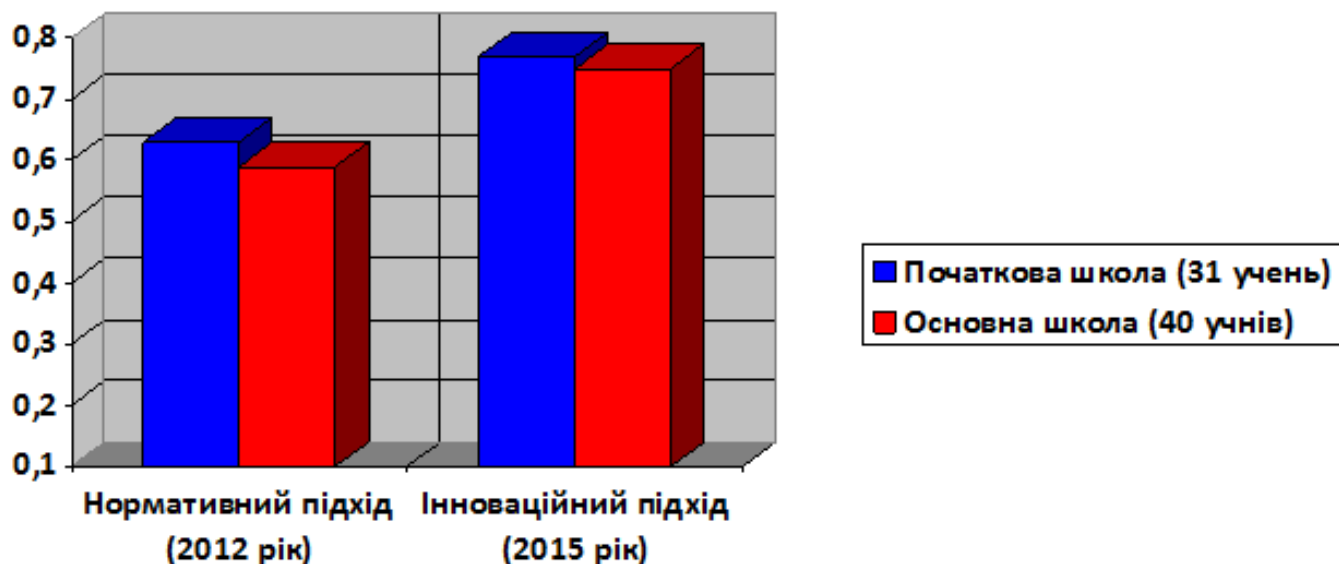
Для вивчення результативності впровадження досвіду було сформовано низку критеріїв: реалізаційно-цільовий – визначає готовність суб'єктів творчо вирішувати завдання; змістовно-мотиваційний – становить відповідність між змістом виховання та вимогами суспільства, єдність необхідних напрямів виховання з їх моральною сутністю, мотиваційну основу вихованості особистості; практично-результативний – передбачає ефективність застосування традиційних та інноваційних методів роботи шкільної бібліотеки в національно-патріотичному вихованні читачів. Завдяки такому підходу отримуємо підвищення розвивальних, рекреаційних можливостей бібліотеки; формування національно свідомої особистості, творця власної

долі. Анкетування на визначення рівня читацької активності відвідувачів бібліотеки Царедарівського навчально-виховного комплексу за умов нормативного підходу у системі роботи (2012 рік) показало, що більшість відвідувачів мають середній, наближений до достатнього, рівень читацької активності.

У результаті опрацювання анкет середнє значення рівня читацької активності сягнуло 0,61, при максимальному показнику в 1 бал. З 2014 року бібліотека працює за інноваційним підходом у вихованні національно-патріотичної гідності читачів. Аналіз анкетування у 2015 році показав, що рівень читацької активності зріс до достатнього та високого рівнів із середнім значенням показника активності – 0,7 балів.

Одним із найбільш ґрунтовних та вичерпних виявилось дослідження рівня сформованості патріотизму. Аудиторія дослідження: діти від 6 до 15 років. Вибіркова сукупність: 73 респондентів. Метод дослідження: особисте формалізоване інтерв'ю згідно з опитувальником (face-to-face). Термін проведення: грудень 2012 року, травень 2015 року. У дослідженні виділено 2 вікові групи: 6-10 років, 10-15 років. Як і попереднє, дане дослідження показало, що у 2012 році сформованість патріотизму читачів шкільної бібліотеки досягла достатнього рівня. У 2015 році сформованість патріотизму відвідувачів бібліотеки навчально-виховного комплексу зафіксовано на високому рівні.

Отже, створена система допомагає бібліотекарю цілеспрямовано і обґрунтовано будувати виховний простір шкільної бібліотеки, зосереджувати зусилля на вирішенні найбільш важливих проблем національно-патріотичного виховання. У свою чергу це сприяє підвищенню ефективності бібліотечної діяльності, досягненню істотних результатів у духовному розвитку читачів та зростанню рівня їх національної свідомості, формуванню індивідуальності дитячого співтовариства.

Виховна система «Традиції та інноватика у системі роботи шкільної бібліотеки з метою формування у книгокористувачів патріотичної самосвідомості та національної гідності» розроблена з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей відвідувачів шкільної бібліотеки, з використанням поєднання традиційних та інноваційних форм роботи. У ході аналізу системи було виявлено, що головним результатом запровадження даної моделі стала наступність та безперервність змісту організаційно-виховної діяльності шкільної бібліотеки. Робота в даному напрямку сприяє набуттю читачами соціального досвіду, успадкуванню національної самобутності народу, формуванню у відвідувачів особистісних ознак громадян своєї держави, розвиненої духовності, моральності та художньо-естетичної, трудової й екологічної культури.

ВИСНОВОК

Керуючись вище сказаним, провідною ідеєю виховної системи бібліотеки Царедарівського НВК є здійснення національно-патріотичного виховання нешаблонними засобами діяльності у шкільній бібліотеці. Це, передусім, виховний простір, де формуються юні громадяни України як творчі особистості, розкриття яких збагатить наше суспільство, забезпечить перспективний його розвиток. У цьому контексті на перший план виходить організація національно-патріотичного виховання читачів бібліотеці методами та технологіями поєднання традицій та інноватики. Як показав досвід, шкільна бібліотека Царедарівський НВК має невичерпні можливості для здійснення національно-патріотичного виховання методами симбіозу традиційних та інноваційних конфігурацій здійснення бібліотечної діяльності. У процесі даної роботи читачі шкільної бібліотеки ознайомлюються з історичною українською дійсністю, звільненою від заангажованих, а то й відверто маніпулятивних трактувань радянсько-імперської доби, багатовіковою боротьбою та самобутністю українського народу з багатонаціональною культурою, традиціями, звичаями і обрядами. Читачі бібліотеки навчально-виховного комплексу поважають традиції народного мистецтва, розвивають міжнаціональну толерантність, зберігають історико-культурну спадщину рідного краю, збирають для ротації та популяризації український фольклор, втілюють у художню і предметну творчість своєрідність українського народу, мають розвинуту національну свідомість.

Для шкільної бібліотеки перспективним є використання наступних інноваційних технологій виховання: філософія дитиноцентризму, технологія саморозвитку особистості, колективної творчої діяльності та шоу-технології. Спираючись на концептуальні положення вище названих технологій, ретельно діагностуються і впроваджуються у практику роботи національно-патріотичного виховання такі реконструйовані форми роботи: ворк-шопи, бібліотечні дайджести, літературні лабіринти, бібліоквести, культурні проекти, інтерактивно-мультимедійні студії та інші.

Необхідно вказати на те, що розвиток творчої ініціативи, активності особистості відбувається тоді, коли бібліотекар та читач діють разом, об'єднуючись спільною метою, спільними життєвими турботами та будують свої відносини на основі співробітництва і партнерства. Бібліотекар Царедарівського НВК здійснює свою роботу тактовніше і гнучкіше, допомагаючи відвідувачам бібліотеки знаходити не тільки потрібні, цікаві книги, а й заняття до душі, організувати позанавчальний час, дозвілля, сприяти самовихованню. Весь досвід спрямований на те, щоб на основі позитивних емоцій, оптимістичного ставлення до життя, виховати творчу, високоморальну, національно свідому, високодуховну особистість читача, допомогти їй реалізувати себе як індивідуальність, навчити виробляти свою позицію в житті.

Дана система створена для того, щоб руйнувати стереотипи та будувати інновації. Перш за все вона голосно закликає не забувати захоплюючу історію, живу культуру та народні традиції батьківської землі, адже ніхто і ніщо не має права замінити навіть однієї сторінки «Кобзаря», бо містить вона більше, ніж вічний «Заповіт»: вона містить нашу історію, історію від кріпаків, що жили на «окраїні», до вільних людей, зі щирими емоціями, відвертими словами та прямими діями. Застосування методів поєднання традицій та інноватики у процесі діяльності шкільної бібліотеки сприяє формуванню особистості читача – патріота і громадянина, гуманної, порядної, творчої, всебічно розвиненої, психологічно підготовленої до активної діяльності в колективі, а в подальшому – в державі.

Популяризація досвіду сприятиме утвердженню філософії дитиноцентризму, поширенню симбіозу традицій та інноватики національно-патріотичного виховання у роботі шкільної бібліотеки.

ДОДАТКИ

**Сценарій проведення військово-патріотичного ток-шоу
«Ментори нації. І не мовчать поезія і проза,
коли десь там – іде війна»**

Мета: формувати у дітей сучасну національну ідентичність на кращих прикладах мужності і звитяги, виявлених нинішніми захисниками Батьківщини, на героїці сучасної боротьби за незалежність і цілісність держави, самовідданість і патріотизм її захисників; прищеплювати учням любов до України; розвивати активну громадянську позицію юних українців, дати зрозуміти, важливість особистої відповідальності, кожного громадянина за долю держави.

Форма проведення: військово-патріотичне ток-шоу

Обладнання: ноутбук, акустична система, мультимедійний проектор, екран

Вікова категорія: учні 5-9 класів

*І знов на нас якась лиха година.
І знов свобода зрубана на пні.
Ох, у житті свобода лиш єдина,
Одна свобода – та, що у мені!
Ліна Костенко*

01 – позивні

Ведучий: А ви думали, що Україна так просто? Україна – це супер! Україна – це ексклюзив. По ній пройшли всі кати історії. На ній відпрацьовані всі види випробувань та катувань. Вона загартована найвищим гартом. В умовах сучасного світу їй немає ціни! Та, на жаль, сьогодні її вірні сини, доблесні воїни захищають її кордони, а ми зібралися тут разом з вами, бо не мовчать поезія і проза, коли десь там іде війна.

02 – фон диктор

Диктор: Вибач, кохана, я не звітаю
Не поцілую і не обійму
Мій ешелон, ще на світанку вирушає
Тільки не плач, я йду на війну.
А пам'ятаєш, ми були щасливі,
Сміялася ти в мене на руках.
Та біль. Країна у кривавій зливі.
Молись, я прилечу до тебе в снах.
Пробачте, мамо, я не прийду на вечерю,
Не лийте сльози, серце не міцне
Хтось мусить захищати рідну землю –
Для цього Україна вибрала мене
Не треба, не кидайтеся додолу,
Лиш тільки вірте у щасливі дні.
Моліться, щоб вернувся я додому
Живий, а не у цинковій труні.

Батьку, ви ж самі мені казали
«Країну захищай» – вона свята
А ви пильнуйте маму, що би там не стало
І бережіть її – вона у нас одна
Пробач мені і ти, мій менший брате
Найближчим часом не зіграємо в м'яча
Так сталося – я їду воювати
Сам зрозумій, назад шляху нема
Тобі ж передаю я естафету:
Будь сильним й бережи сім'ю
Так важко покидати рідну хату
А ви ж моліться – я до вас верну.

03 – музичний фон

Ведучий1: Доброго дня, шановні учасники військово-патріотичного ток-шоу «Ментори нації. І не мовчать поезія і проза, коли десь там – іде війна». Ток-шоу «Ментори нації» покладене на вівтар пам'яті, неоціненної подяки та невимовної гордості героям антитерористичної операції на Сході України.

Ведучий2: У всі віки, коли розпочинались ті чи інші процеси проти незалежної країни, її народу, з'являвся супротив. Хто ж захоче, щоб його рідну землю, землю дідів і прадідів, землю, на якій написано вічний та невмирущий «Кобзар», ділили, деградували суверенітет, руйнували незалежність.

Ведучий1: Хіба це нормально? Хіба таке має бути у XXI столітті? Та коли вже так трапилось, то потрібно зробити все, щоб повернути свою землю. І ми змогли. Збройні сили України, правоохоронці, добровольці, волонтери - це вони герої нашого часу, роблять все для того, щоб знову по обидва боки Дніпра звучала одна пісня, жила єдина нація, народжувалась щоранку по-новому неповторна та прекрасна країна нашої мрії.

Ведучий2: І саме для того, щоб перегорнути сторінку сучасності, що вже стала історією, ознайомитись із долями героїв, що колись були просто чиймись синами, коханими, чоловіками та батьками і, звичайно, щоб ще раз переконатись, що для нас вона завжди єдина. Ми починаємо ток-шоу «Ментори нації. І не мовчать поезія і проза, коли десь там – іде війна». Перший коментар нашого ток-шоу, носить назву «Війна на сході України». Антитерористична операція»

КОМЕНТАР І
*«Війна на сході України»,
антитерористична
операція*

Розповідь учасника супроводжується мультимедійною презентацією з використання фото та відео матеріалів описах подій

Учасник1: «Війна на сході України», антитерористична операція – збройний конфлікт на території Донецької і Луганської області України між – організованими та керованими з Російської Федерації незаконними збройними формуваннями Донецької і Луганської «народних республік», визнаних терористичними організаціями, за підтримки військових частин Російської Федерації та з іншого боку – українськими правоохоронцями із залученням Збройних сил України. Конфронтація насильства в регіоні розпочалася в середині квітня 2014 року, коли озброєні групи проросійських активістів почали захоплювати адміністративні будівлі та відділки міліції у містах Донбасу, зокрема, у Слов'янську, Артемівську та Краматорську. Українська влада у відповідь заявила про проведення Антитерористичної операції із залученням Збройних сил. Поступово протистояння переросло у масштабний воєнний конфлікт. Масові захоплення адміністративних будівель у Донецькій області були спровоковані силами розвідувально-диверсійних підрозділів збройних сил Російської Федерації, коли російські диверсанти, застосовуючи зброю, зайняли у Слов'янську та Красному Лимані Донецької області ряд державних установ і будинки силових структур. Вони також роздали зброю і допомагали сепаратистам в розхитуванні ситуації. Російська влада неодноразово заявляла про своє несприйняття Антитерористичної операції і вимагала її припинення та початку переговорів з бойовиками. Ряд українських політиків називають війну на сході України «гібридною війною» Росії проти України. Від середини липня 2014 року Збройні сили Російської Федерації почали брати пряму участь у бойових діях проти Збройних сил України. Підрозділи Збройних сил Росії діють як з території Російської Федерації, так і безпосередньо на території України. 28 серпня 2014 року Радник міністра внутрішніх справ Зорян Шкіряк заявив в ефірі Еспресо.TV, що відбувається вторгнення Росії в Україну. До цього були лише розрізнені заяви з Прес-служби про чергову військову колону з Росії, що перетнула кордон у районі міста Новоазовськ. 13 квітня 2014 року у Донецькій області почалась антитерористична операція (АТО) з метою зупинити терористів та сепаратистів.

КОМЕНТАР II

10 причин пишатися українською армією

Учасник2: У них немає навіть однакової форми, що вже казати про бронежилети та інше спорядження, але вони стоять до кінця. Проаналізувавши деякі факти, можна впевнено сказати, що наша армія - одна з найкращих у світі, нею можна пишатися. Солдати гідні звання Воїнів Світла. Для цього є ціла низка вагомих причин.

1. *Наші збройні сили повстали, як птах Фенікс із попелу.* Після розвалу СРСР нам дісталася величезна кількість військ і озброєння, цю армію можна було порівняти (принаймні за кількістю) з арміями всіх західноєвропейських країн. Але практично 23 роки надавалась неналежна увага діяльності української армії, відбувалися процеси, які негативно відбилися на становищі армії сьогодні. І після всього цього армія виявилася боєздатною та витривалою.

2. *Змінилася логіка провадження війни.* «Перемога за будь-яку ціну» – ось радянська логіка провадження війни. Як казав маршал Жуков генералу Ейзенхауеру: «Наші солдати наступають через мінне поле так, наче його там немає». Та зараз все змінюється. Загибель більше ніж десяти солдатів в одному бою викликає у всієї країни справжній шок. У першу чергу купуються не приціли або озброєння, а бронежилети і каски, тобто засоби індивідуального захисту. Перехід на західну логіку провадження війни, яка ставить на перше місце людські життя, можна побачити буквально у всьому.

3. *Немає бездумних наступів.* Треба звернути увагу на те, що найменші втрати наші війська зазнають під час наступальних операцій. Напади на колони під час руху, засідки, обстріли обкопуваних військ – ось головні причини втрат. Так, наші генерали теж роблять помилки, але вони планують операції таким чином, щоб зберегти особовий склад.

4. *Терористи за весь час війни не здобули жодної перемоги.* Все, що бойовики можуть зарахувати собі в актив, сталося біля кордону з Російською Федерацією. Дійсно, всі ці «котли», всі ці спалені танки і автомобілі – це заслуги регулярної армії Російської Федерації, артилеристів і диверсантів. Ці загони навіть не можуть захопити оточений аеродром, який прострілюється з усіх боків їхньою артилерією.

5. *Щоб звільнити місто, нашій армії зовсім не потрібно його руйнувати.* Звичайно, зовсім без руйнувань не обійтися, проте вони мінімальні. Не вірите? Погляньте на фотографії з Чечні. А у чеченців не було ж такої кількості бронетехніки, засобів ППО, артилерії і навіть стрілецької зброї. Наша армія вже навчилася звільняти міста і обмежити до мінімуму жертви серед цивільних.

6. *У нас дуже мало дезертирів і зрадників.* За весь час конфлікту зброю кинули не більше ста чоловік. Якщо припустити, що загальна кількість наших воєнних сил близько 30 000, то це складає всього 0,33%. Навіть у мирний час в армії Російської Федерації дезертирів більше, ніж

у наших Збройних Силах під час війни. І навіть молоді призовники, котрі не вміють, як слід, тримати в руках автомат, знаходячись під постійним артилерійським обстрілом з-за кордону Російської Федерації, здебільшого стоять до кінця.

7. *У нас є справжній Спецназ.* А ви знаєте, хто захопив аеродром в Краматорську і утримував його, не одержуючи не те, що боєприпасів, а навіть води? На жаль, номери частин поки не називаються, можна лише назвати командира – Сергій Кривонос. Ще можна згадати про інші аеродроми. Наприклад, в Луганську його «тримає» 80 полк та інші частини ВДВ. У Донецьку – так само. Немає можливості вивести поранених, постійна нестача води, боєприпасів, медикаментів – усього. І ці частини найменше скаржаться на життя. Герої стоять до кінця, вони знають, якщо аеродром потрапить під владу терористів – російська авіація отримає формальне виправдання для бомбувань наших міст – мовляв, це все ополченці, які захопили техніку на аеродромі. Як сказав один із офіцерів, який уже давно на Луганському аеродромі: «Мамо, у мене все добре, повернуся додому з перемогою». Одне слово – Спецназ.

8. *Наші танки їздять і стріляють.* Ви коли-небудь пробували протримати машину в гаражі цілий рік, а потім її завести? А два роки? А п'ять, десять, двадцять років? Танки і бронетранспортери, БТР і БМП, та практично вся техніка нашої армії десятиліттями стояла в боксах і не виїжджала. І ось, коли почалася війна, танки поїхали. Так, техніка ламається, вона не витримує такого інтенсивного використання. Проте її відразу ж після ремонтних робіт повертають до строю.

9. *В армії люди забули про протиріччя.* Тепер різні люди з різними світоглядами та переконаннями воюють пліч-о-пліч, вони ділять хліб і набої. Вони готові віддати життя один за одного, хоч лише кілька місяців тому між ними була прірва ненависті. Погодьтеся, вони – справжні українські Патріоти.

10. *Навколо армії згуртувалося все суспільство.* «Крила Фенікса», «Армія SOS», «Народний проект» – список організацій та окремих волонтерів можна продовжувати до нескінченності. Кошти, які переводили на потреби армії через дзвінки на короткий номер, дуже швидко досягли позначки в 100 000 000 гривень і перевалила за неї. Люди віддають для армії останнє і ні про що не шкодують.

КОМЕНТАР III

*«Мама, я не могу
«отмазываться», там
мои друзья воюют»*

Ведущий1: Останній коментар, що залишається назвати ток-шоу «Ментори нації», носить назву: «Мама, я не могу «отмазываться», там мои друзья воюют», посвячений рядкам пам'яті про загиблих героїв антитерористичної операції на сході України.

Учасник3: 21-летний Василий Косенко - боец добровольческого батальона «Днепр-2» погиб в Донецкой области под селом Межеполье, отражая атаку боевиков на украинский лагерь. В ночь на 12 июля боевики ДНР неподалеку от Донецка окружили украинскую стрелковую роту, били из тяжелых орудий, минометов. У наших ребят шансов выжить практически не было. Они дрались, сдерживая атаку несколько часов, пробились из окружения, отступили, забрав тело погибшего сослуживца – Василия Косенко, 21-летнего парня из маленького села Богатое Днепропетровской области.

Учасник4: – Я выносил Васю на руках. Совсем молодой пацан. У меня у самого семеро детей. Вася называл меня батей, – рассказывает старший боевой товарищ погибшего солдата Олег. Вот вы спрашиваете: «Какой был Вася?». Знаете, я пожил, я видел людей. Таких как он – немного. Им должна гордиться Украина. Олег, штурмовавший ряд населенных пунктов, захваченных террористами, проведенный в зоне АТО более месяца – плачет. – Васька – Человек, – берет себя в руки. – Так и напишите. ...На странице Василия в социальной сети – нескончаемый поток фраз типа «Помним. Ты наш Герой». Фотографии солдата, свечи, стихи и вопросы без ответа: «Почему?!».

Учасник3: Хоронили парня всем селом, приехали офицеры и боевые товарищи. Людское горе эхом катится от села к селу – почтить память Василия Косенко приезжают незнакомые люди. – Мы жили с Васей через дорогу, вместе выросли, он меня всего на год старше, – рассказывает друг детства погибшего солдата Андрей Коваленко. – Он был веселый и жизнерадостный, никогда никому не делал зла, всегда готов был прийти на помощь. Соседи постарше говорят: «У мальчишки было доброе сердце». Еще в детстве он собирал всех бесприютных собак и котят, притаскивал домой, выкармливал, а потом бегал по улицам и упрашивал односельчан приютить: «Чтобы не погибли, надо взять, вы же хороший человек». – Всегда дома было полно зверят, – тяжело вздыхает 41-летняя Надежда Степановна, мама погибшего воина. – Я была не против, он же хорошее дело делал. Вася не боялся работы, не делал людям зла...

Учасник4: Были у меня две радости в жизни – два сыночка. Теперь одного убили. До АТО Василий Косенко отучился в школе, поступил в техникум, потом армия, демобилизация и... поиски работы. В небольшом селе Богатое Днепропетровской области он долго не мог трудоустроиться. Подумывал уехать в город, но пошел добровольцем. Передислокации, боевые задачи. Отпустили на день домой. Отдохнуть. – Он приехал из Мариуполя, побыл один день, а на следующий стал опять собираться, – Я говорю ему:

«Сынок, останься, давай с врачами договоримся, в больницу положим, ты уже отвоевал, пусть теперь другие едут». А он посмотрел на меня такими серьезными глазами и сказал: «Мама, я не могу «отмазываться», там мои друзья воюют». Обняла, поцеловала... Больше не видела. В последний раз по телефону мама услышала голос своего сына за день до того, как его убили боевики ДНР. Василий не жаловался, говорил, что все хорошо.

Учасник3: А потом связь пропала. – Привезли его через два дня, похоронили. Не верю, не хочу верить. Вот форма его военная висит, которая после срочной службы осталась, которую он носил... А Васеньки больше нет. Как же так?! – Когда у него спрашивали: «Как дела?», он всегда отвечал «Огонь!», поэтому его называли «Мальчик-огонь», – рассказывает Яна, девушка погибшего солдата. Встретаться начали только год назад. Это было счастье. Свадьбу, к сожалению, организовать не сможем – денег много на нее надо. Да зачем мне та свадьба? Главное – что теперь мы вместе. Называл меня «Маленькой»... А в минувшую субботу было девять дней. Поминки.

04 – фон на текст

Ведучий1: Але ж душа, душа Героя вічно лине!

До тебе наші сльози, молитви, зізнання!
Повір, хлопчино, наша пам'ять не загине,
Як і омріяні тобою воля та кохання.
Полегли Герої. Прапор. Чорна стрічка.
І сльози, бо ти, хлопче, словом вже не з нами.
Але в думках ти поруч, і не згасне свічка,
І линуть буде "Слава Україні!" над ланами.

Ведучий2: Героям антитерористичної операції на Сході України, полеглим за світле майбутнє України, присвячується хвилина мовчання.

Хвилина мовчання

05 – метроном

06 – фон диктор

Диктор: Мамо, не плач. Я повернусь весною.

У шибку пташинкою вдарюсь твою.
Прийду на світанні в садок із росою,
А, може, дощем на поріг упаду.
Голубко, не плач.
Так судилося, ненько,
Вже слово, матусю, не буде моїм.
Прийду і попрошуся в сон твій тихенько
Розкажу, як мається в домі новім.
Мені колискову ангел співає
І рана смертельна уже не болить.
Ти знаєш, матусю, й тут сумно буває
Душа за тобою, рідненька, щемить.

Мамочко, вибач за чорну хустину
За те, що віднині будеш сама.
Тебе я люблю. І люблю Україну
Вона, як і ти, була в мене одна.

07 – музичний фон

Ведучий2: Мужність. Що означає це коротке, до болю зрозуміле слово. У тлумачному словнику записано: «Мужність – це риса характеру людини, у якій поєднуються хоробрість, рішучість, витримка, відвага, сміливість».

Ведучий1: А ось як написала про це одна відома поетеса у своєму вірші, який так і називається – «Мужність»:

Ми знаєм, що нині лежить на вагах
І що відбувається нині.
Час мужності пробив на наших часах
І мужність нас не покине.

Ведучий2: Я знаю, що пройдуть роки, змінюватимуться люди, покоління і настане той час, коли зовсім не залишиться живих свідків цих подій, але, я впевнений, залишиться пам'ять про героїв, про їхні подвиги, в ім'я цілісності нашої землі.

Ведучий1: І від нас усіх залежить, щоб це залишилося у пам'яті наступних поколінь, бо без пам'яті немає майбутнього. Уклонімося ж тим, хто поліг у бою... Знаймо та шануймо тих, хто вистояв у бою. Вірмо у світле майбутнє України.

Разом: Україна єдина!

Ведучий2: Дякуємо, що були з нами!

**Методична розробка інтерактивного турне
«Загадкова Європа. Столицями європейських держав»**

Цілі: розширити знання учнів про «Загадкову Європу» та видатні споруди і місця столиць європейських держав; ознайомити з європейськими цінностями та традиціями; сприяти популяризації загального європейського культурного надбання серед молоді.

Реконструйована форма проведення: інтерактивне турне

Обладнання: картки із завданнями, географічна карта Європи, проектор, ноутбук, мультимедійні презентації, роздатковий матеріал

Етапи турне

I. Організація подорожі

Вчитель: Доброго дня, шановні учасники інтерактивного турне «Загадкова Європа. Столицями європейських держав». У рамках Тижня європейської демократії ми підготували для вас незвичайну, на жаль, тільки уявну подорож за кордон, тому, я думаю, настав час починати.

Ведучий1: Сьогодні ми хочемо почати з того, що вже не перший рік 18 травня в Україні відзначається день, присвячений частині світу, що знаходиться в Північній півкулі. Назва походить від імені давньогрецької красуні.

Відповідь. Європа.

Ведучий2: День Європи – це символ започаткування нової успішної моделі мирної співпраці між державами, що ґрунтується на спільних цінностях та інтересах. Рішення щодо відзначення 18 травня Дня Європи в Європейському Союзі було прийнято у 1985 році на Саміті Ради ЄС у Мілані. До 1997 року це свято мало переважно культурно-мистецьку спрямованість та носило обмежений характер. У 1997-1998 роках до святкування Дня Європи залучилися держави-кандидати на вступ до ЄС.

Ведучий1: У цих країнах святкування набуло певного політичного забарвлення і було спрямоване на формування громадської думки стосовно підтримки вступу до Євросоюзу. Проводилися регіональні конференції та круглі столи, публічні дебати, виступи на телебаченні та радіо громадських діячів, широка інформаційно-роз'яснювальна кампанія, культурно-розважальні програми та спортивні змагання тощо.

Ведучий2: Україна - єдина держава - не член ЄС, в якій на державному рівні відзначається День Європи та Тиждень європейської демократії Відповідно до Указу Президента України від 19 квітня 2003 року №339/2003 «Про День Європи» вже вісім років поспіль в Україні і в нашій області зокрема у 3-тю суботу травня відзначається День Європи.

Ведучий1: Ми запрошуємо вас в інтерактивне турне «Загадкова Європа. Столицями європейських держав».

Відбувається поділ учасників турне на 3 команди, за проведенням жеребкування. Склад журі обирається відкритим голосуванням, з присутніх на заході (вчителі, учні)

II. Інтерактивне турне

1-а зупинка. «Середньовічні європейські держави».

Команди отримують спільні питання, а відповіді (назви держав) записують. Час для виконання 5 хв. Кожна правильна відповідь 0,5 бала.

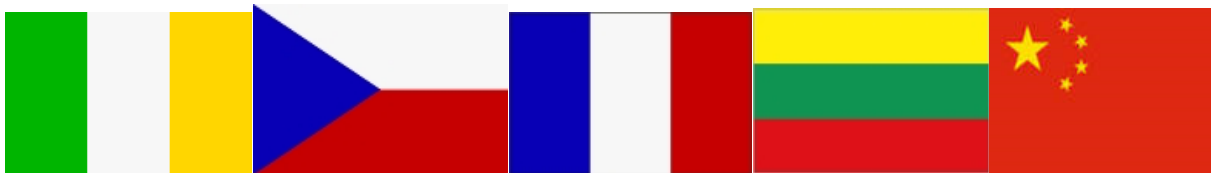
Завдання: В яких країнах Європи відбувалися історичні події:

- 1.Війна Червоної та Білої троянд.(Англія)
- 2.Кревська унія.(Литва)
- 3.Жакерія.(Франція)
- 4.Гуситські війни.(Чехія)
- 5.Битва на р. Калці.(Україна)

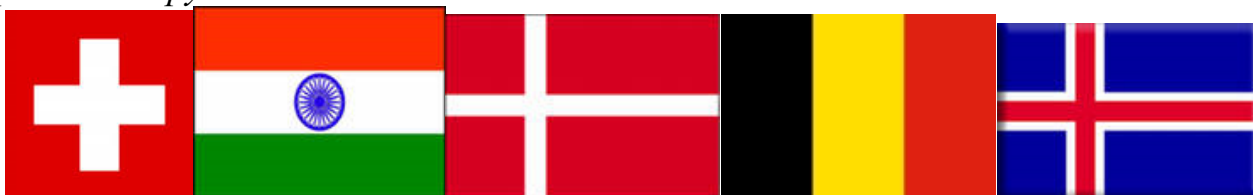
2-а зупинка. Конкурс «Зайвий прапор»

Командам пропонуються картки із зображенням прапорів, серед яких один не належить європейській державі. Завдання: знайти зайвий прапор. Час для виконання - 5 хв. Кожна правильна відповідь -0,5 бала.

Картка для першої команди

Картка для другої команди

Картка для третьої команди

3-я зупинка. «Столиці європейських держав»

На проекторі демонструються зашифровані назви столиць європейських держав.

Завдання. Відгадати назву зашифрованої столиці и назвати відповідну країну.

Завдання 1 команді:

_ а _ ж - (Париж-Франція)

О_ _ о-(Осло-Норвегія)
а ш_ _ _ (Варшава-Польща)
ф _ и (Афіни-Греція)

Завдання 2 команді:

_ _ ї в – (Київ-Україна)
о _ _н(Лондон-Великобританія)
С_ ф_ _ (Софія-Болгарія)
_ _ д_ _ _ь(Відень-Австрія)

Завдання 3 команді:

П_ _ г_ (Прага-Чехія)
ін _ _ (Мінськ-Білорусь)
о к_ _ (Москва-Росія)
А_ _ _ _ _ д_ _ (Амстердам-Нідерланди)

4-а зупинка. «Держави Євросоюзу»

Завдання: за 1 хв. написати назви держав, що входять до Європейського Союзу. Кожна правильна відповідь 0,5 бала. Відповіді команд супроводжуються показом відповідної держави на карті.

5-а зупинка. «Видатні європейські діячі культури та науки»

Конкурс мультимедійних презентацій, підготовлених командами заздалегідь. Максимальна оцінка – 5 балів.

III. Підведення підсумків здійсненого турне

Члени журі підраховують бали, оголошують переможців. Вручення грамот та пам'ятних подарунків.

Вчитель: Відзначення Дня Європи та Тижня європейської демократії в Україні – це важливий крок у зміцненні самоідентифікації України як європейської держави, причетної до традицій і цінностей Європи. Основна ідея загальноєвропейського Дня – кожний мешканець континенту, незалежно від своєї національної належності і громадянства, має відчувати себе вільним у «Європейському домі».

**«Вічні слова України. Нельзя запретити жить. Не можна заборонити мріяти»
сценарій проведення фіналу IV сезону талант-шоу акторської
майстерності та художнього читання**

01 – позивні *Гасне світло*

02 – И не молчит поэзия... *Виходить зі свічкою в руках дівчина в українському вбранні*

03 – Простіть мене вик. Литвиненко *Вмикається промінь*

04 – Я воскресну и спою вик. Акименко *Вмикається світло*

На сцену виходять з зав'язаними очима переможці категорії «Юніор»

05 – I мертвим, і живим... вик. II вікова категорія

На сцену виходять переможці категорії «Початківець» та дитячий хор

06 – На Україні, буде Україна вик. I вікова категорія

07 – Боже я молю за Україну вик. дитячий хор

08 – вихід+ведучі

Ведучий: Воскреснемо, брати і сестри, бо земля наша, хоч і розп'ята на хресті історії, але жива! Воскреснемо! Встаньмо з колін, розірвімо пута, високо підведемо голови, як це одвіку напророчено народові України.

Ведуча: Але на 23 році існування, нас змусили захищати схід рідної країни. Колись він виглядав по-іншому, а сьогодні майже жодної цілої стіни, вікна будинків прошиті кулями, а мирні вулиці переорані снарядами.

Ведучий: Всього півроку назад, тут, метушилися мільйони жителів, у небі злітали і приземлялися сотні літаків, лунала життєстверджувальна музика, панували символи свободи і верховенства права...

Ведуча: Відважні, відчайдушні українці відродилися. Вони, як один без жодних вагань піднялися на захист України, і сьогодні відстоюють її зі зброєю в руках. За мужність, невразливість і майстерність, навіть ворог називає їх одним, однаковим для всіх званням

Разом: Герої нашого часу.

09 – Нас бьют мы летаем вик. Акименко, Склярова

10 – фон

Ведучий: 2014-й... «Вічні слова України» змінюють хід своєї історії: новий непередбачуваний сезон, нові жорстокі правила, нові неочікувані відкриття і сьогодні останній бій, за право називатися новою сенсацією.

Ведуча: Найочікуваніша прем'єра зими 2015 року, день коли кожен готовий стати до бою, на шоу, де народжується легенда. 4 роки поспіль наш проект доводить – тут можливо все і тут починається нове життя...

Ведучий: Приходить час вистояти, вірити, вберегти, адже в цю хвилину герої нової реальності, там на сході виборюють незалежність України. А в кожного з них своя історія.

Ведуча: Вони живуть в різних куточках України, на когось вдома чекають діти, а хтось іще неodrужений; когось мобілізували, а хтось все життя присвятив армії. Але усі вони стоять у бою за єдність нашої держави.

Ведучий: Бійці, добровольці, волонтери, військові медики, прикордонники, «кіборги», їх мами і кохані, всім хто на фронті, всім хто підтримує і чекає їх в тилу, лунають сьогодні

Разом: Вічні слова України!

Ведуча: Нельзя запретити жить

Ведучий: Не можна заборонити мріяти *Вимикається світло*

11 – Прошу неба й землі вик. Бондаренко *На приспіві вмикається сцена*

Ведуча: Здолавши безкомпромісну боротьбу кастингу, подолавши рубежі тренувального табору, вистоявши у двобої з професійними тренерами проекту, їхні серця три довгих місяці билися у ритмі слова, і залишилося їм тільки зробити один крок, з якого почнеться все.

Ведучий: Сьогодні на цій сцені заради вашого задоволення: акторські баталії, дивовижні відкриття, творчий вечір Ольги Терещенко, благодійний концерт «Поговори зі мною, мамо» – таким буде гранд-фінал 4-тої саги.

Ведуча: Тому, я думаю варто назвати імена його спонсорів: Оксана Іванівна Більовцова, Ольга Василівна Вітренко, Олександр Михайлович Скрипник та Олена Іванівна Лазуренко.

Ведучий: Низький та доземний уклін, сердечне спасибі, побажання неземного щастя, вічного здоров'я, музичні подарунки та ще раз ваші овації спонсорам проекту.

12 – Нехай квітує Україна вик. Кладова

Ведуча: Це шоу в якому буде названо кращого, і якщо ви все ще не вірите, що це буде по справжньому легендарно, страшно, скандально, зворушливо та несамовито, обрані вічністю українського слова вже готові вам це довести.

Ведучий: Та їхній тріумф на головному акторському протистоянні зими 2015-го, залежатиме від трійки суворих, вимогливих та категоричних, вони боротимуться за право відкрити справжню зірку. Вітайте судді шоу:

13 – фон судді

Ведуча: Спеціальний гість проекту, автор та організатор творчих проектів освітянського простору Лозівщини, член журі різноманітних конкурсів та фестивалів серед учнівської молоді, координатор районної асоціації старшокласників «Стожари», директор Будинку дитячої та юнацької творчості – Світлана Федорівна Тиха.

Ведучий: Вже котрий сезон без цієї жінки важко уявити суддівську команду нашого шоу, виконавчий директор приватного підприємства «АгроМаркет», постійний спонсор НВК, людина яка небайдужа до учнівської творчості – Ольга Василівна Вітренко.

Ведуча: І звичайно, друг проекту, поетеса, виконавиця, неодноразова переможниця районних та обласних конкурсів в номінації «художнє читання», філолог, викладач української мови та літератури – Ольга Олексіївна Терещенко.

Ведучий: Тут і зараз на кону кожен голос глядачів і від їх волі холоне кров, адже тільки вони впишуть нове ім'я переможця в історію четвертої повісті. При вході ви отримали білет для голосування, яким скористаєтесь після останнього виступу конкурсної програми.

Ведуча: Настав час, поринути у непідробну ширість емоцій, нечуваний вир акторської гри, і беззаперечну людяність, яка не залишить байдужими нікого, на це здатні, тільки вірші відомої поетеси нашого краю Ольги Терещенко, творчий вечір, якої ми і розпочинаємо.

14 – фон

Ведучий: Співучий куточок щедрої землі, село Полтавське, саме там Ольга Олексіївна змалку поринула у вир пісні, поезії, народної творчості. Усім

відомо, що вона прекрасний педагог, любляча мама, гарна господиня, дбайлива бабуся, яка наділена вогненным талантом поетеси.

Ведуча: Вірш «Матері», виконує Кіріл Лазуренко, який за результатами жеребкування першим вступає у четверту битву проекту. Підтримаємо його оплесками.

Виступ фіналіста

Ведучий: А зараз ми передаємо слово журі. *Коментарі журі, виставлення оцінок*

Ведуча: Наша героїня щаслива тим, що їй довірили своє слово Котляревський і Сковорода, її серце пронизали Леся Українка та Ліна Костенко, адже її, як вчителя української мови та літератури знають далеко за межами Лозівщини. Вона ж не перестає оспівувати воістину великих українців.

Ведучий: Про невмирущого та нескореного Тараса Шевченка поведе мову Андрій Склярів виконуючи вірш «Шевченкові».

Виступ фіналіста

Ведуча: Слово журі. *Коментарі журі, виставлення оцінок*

Ведучий: Народилася пані Ольга в простій селянській родині. Тут вимовила перші слова, і пройшла свої перші університети. Молода і щаслива впевнено крокувала сільськими вулицями, де верби простягали до неї свої віти, а батьківський сад нашіптував рядки: люблю село тут рідний кожен двір...

Ведуча: Поезія «Люблю село» прозвучить у виконанні фіналіста проекту Аліка Іванова, якого ми запрошуємо на сцену вашими гучними оваціями.

Виступ фіналіста

Ведучий: Будь-ласка, шановні члени журі вам слово. *Коментарі журі, оцінки*

Ведуча: Залита яскравим сонячним світлом, потопає в буянні зелені моя Лозівщина. Вона пульсує залізницею, а Бритай купає у своїх водах зорі рідного неба. Земля особливої долі і особливих людей, земля, до якої приростає серце.

Ведучий: Тому і вірш «Лозівщина моя» звучить на творчому вечорі Ольги Терещенко у виконанні Ігоря Боршоша.

Виступ фіналіста

Ведуча: Слово журі. *Коментарі журі, виставлення оцінок*

Ведучий: Наступний твір поетеси поєднав у собі, героїчну історію українського народу; могутність рідного слова, яке несе нам Ольга Олексіївна, і оду землі неповторних пейзажів. Адже читаючи її поезії, вас зачарує невимовна любов авторки до мелодії осіннього степу.

Ведуча: «Моя українська земля» стверджує Злата Савіна. Зустрічаємо її

Виступ фіналіста

Ведучий: Настав час почути коментарі та оцінки журі. *Коментарі журі, оцінки*

Ведуча: Натхнення... Воно, як вітер – невловиме, воно, як сон – забувається. Воно тендітне, як перший цвіт яблуні. Воно, як пісня – лунає звідусіль. Воно, як дощ – ллється несподівано і, як веселка – різнобарвне та швидкоплинне...

Ведучий: Із цим натхненням, поетеса Ольга Терещенко, йде своєю дорогою, а не пустоцвітом, її життя це спалах вогню, це іскриста зірка у синьому небі, яка не просто тліє, а горить. Тож «Для чого людина живе на світі?» на це питання нам відповість Анна Жовтяк

Виступ фіналіста

Ведуча: Слово журі. *Коментарі журі, виставлення оцінок*

Ведучий: Коли закінчуються розмови починається поезія. Ольга Терещенко є її творцем. У віршах ми бачимо її душу. Душа її – поезія. А для поета поезія – це крила, які стають крилами тільки під час лету. Тож летіть, хай ростуть ваші крила, хай народжується слово, а ми просто сьогодні, як і через 10 років скажемо:

Ведуча: Іде до нас, свічу свою несе
Немов по склу ступає тихо, тихо...
Свої вірші несе на пересуд
Своє життя, свою любов і втіху!

15 – Спасибо тебе вик. Акименко, Кладова

16 – Моя Україна вик. Левченко

Ведуча: Наші супер-фіналісти вже готові до того, щоб вдруге вийти на цю сцену та продемонструвати свої вміння в художньому читанні та акторській майстерності виконуючи байку або гумореску.

Ведучий: І як уже відомо першим у наступний двобій вступає Кіріл Лазуренко з гуморескою «Миколка першокласник».

Виступ фіналіста

Ведучий: Слово журі *Коментарі журі, виставлення оцінок*

Ведуча: У виконанні наступного учасника Андрія Склярова прозвучить гумореска «Як вареники варили кум та я»

Виступ фіналіста

Ведуча: Слово журі *Коментарі журі, виставлення оцінок*

Ведучий: Як відомо на святі сміху багато не буває, тому нотки гумору, всім присутнім дарує Алік Іванов, представляючи на розсуд публіки гумористичну композицію від Павла Глазового.

Ведучий: Слово журі *Коментарі журі, виставлення оцінок*

Ведуча: Ми впевнено рухаємось в перед зазираючи у кожен несподіваний поворот українського гумору, і ось на сцену прямує Ігор Боршош з гуморескою «Як колгоспи розтягали»

Ведуча: Слово журі *Коментарі журі, виставлення оцінок*

Ведучий: А наступна учасниця Злата Савіна, вже поспішає порадувати нас щирим сміхом та гуморескою «Як мій Кум був моржем», отож зустрінемо її оплесками.

Ведучий: Слово журі *Коментарі журі, виставлення оцінок*

Ведуча: Продовжуючи перегортати сторінки сатири та гумору у нескінченних томах сучасної української літератури, Анна Жовтяк підготувала гумореску «Як Кузьму провчила жінка його мила».

Ведуча: Слово журі. *Коментарі журі, виставлення оцінок*

Ведучий: Ось уже вчетверте дописана ще одна легенда проекту «Вічні слова України». Тепер ми тільки в пам'яті згадаємо героїв сьогоднішньої історичної саги, адже гранд-фінал від цієї миті став історією.

Ведуча: Саме тому дорогі наші, настав час, зробити останній крок до визначення та оголошення переможців, ми запрошуємо глядачів до скриньок для голосування, щоб ви винесли свій остаточний та уже незмінний вердикт.

17 – фон на голосування *Глядацьке голосування*

18 – фон

Ведучий: Все! Ви зробили свій вибір, тепер сумуються результати глядацького голосування та суддівські оцінки. Тож саме час розпочати благодійний концерт на підтримку сімей, члени яких є учасниками антитерористичної операції на сході України – «Поговори зі мною, мамо».

Ведуча: При в ході в навчальний заклад ви бачили скриньку для благодійних внесків, які передадуться сім'ям постраждалим в зоні АТО. Ми не примушуємо зробити цей внесок. Та все ж хочемо сказати, не забувайте сім'ї тих хлопців, які віддають своє життя за наш спокій.

Ведучий: Не будьте байдужі, по закінченню проекту підтримайте тих, хто нас захищає. Допоможіть сім'ям героїв, які вирушили на зустріч ворожим танкам, не побоялися жорстоких залпів «Граду», «Урагану», гаубиць.

Ведуча: Там вони, не відчувають тепло материнських рук, які що раз у екрані телевізора шукають надію на зустріч, і чекають свого героя.

19 – Сниться сон вик. Пашко

20 – Мама вик. Левченко

21 – Мальви вик. Бондаренко

Ведучий: Настала мить, коли серця скорятиме поетеса, від якої шаленіє Слобожанщина, її вірші гідні стати в ряд з класиками українського слова, та сьогодні Ольга Олексіївна даруватиме їх нам, тож запрошуємо вас на сцену.

22 – Дякую тобі вик. Бондаренко

23 – Ти лети моя душа вик. Акименко, Склярова

24 – Зажигай сердце вик. Бондаренко

Ведучий: Вічні слова України. Нельзя заперетить жить. Не можна заборонити мріяти – це сезон, який руйнував всі стереотипи, повертав віру у диво, це була подорож несамотовитого щастя і знесилюючих поразок, дітей які єднають країну поезією

Ведуча: А зараз уже довгоочікувана розв'язка зіткнення натхненних, відчайдушних, талановитих та непередбачуваних творців четвертого гранд-фіналу. Тож ще раз ваші оплески запрошують на цю сцену героїв сьогодення.

25 – фон на вихід фіналістів

Ведучий: Шість супер-фіналістів, їхні мрії та долі, шість ставок на перемогу, і тільки одне ім'я. Вони всі ризикнули і довели: можливо все, шанс є у кожного. Попереду найголовніше – дізнатися кому ж ви віддали гран-прі проекту та титул найкращого.

Ведуча: В цю мить нам залишається тільки одне запросити на сцену автора ідеї та головного режисера-постановника проекту, ведучого церемонії нагородження – Владислава Акименка.

26 – церемонія нагородження

27 – фон фінал

Ведучий: Тож давайте, друзі, покажемо, що український народ – це неповторні люди: щирі, люблячі, справжні. Адже ми такими є. Будьте собою, будьте українцями, котрі завжди будуть вільними і незалежними! Будьте людьми!

Ведуча: Протягом останніх двох годин, команда професіоналів та аматорів єдиного у своєму роді проекту «Вічні слова України», стверджували нам: «Нельзя заперетить жить. Не можна заборонити мріяти».

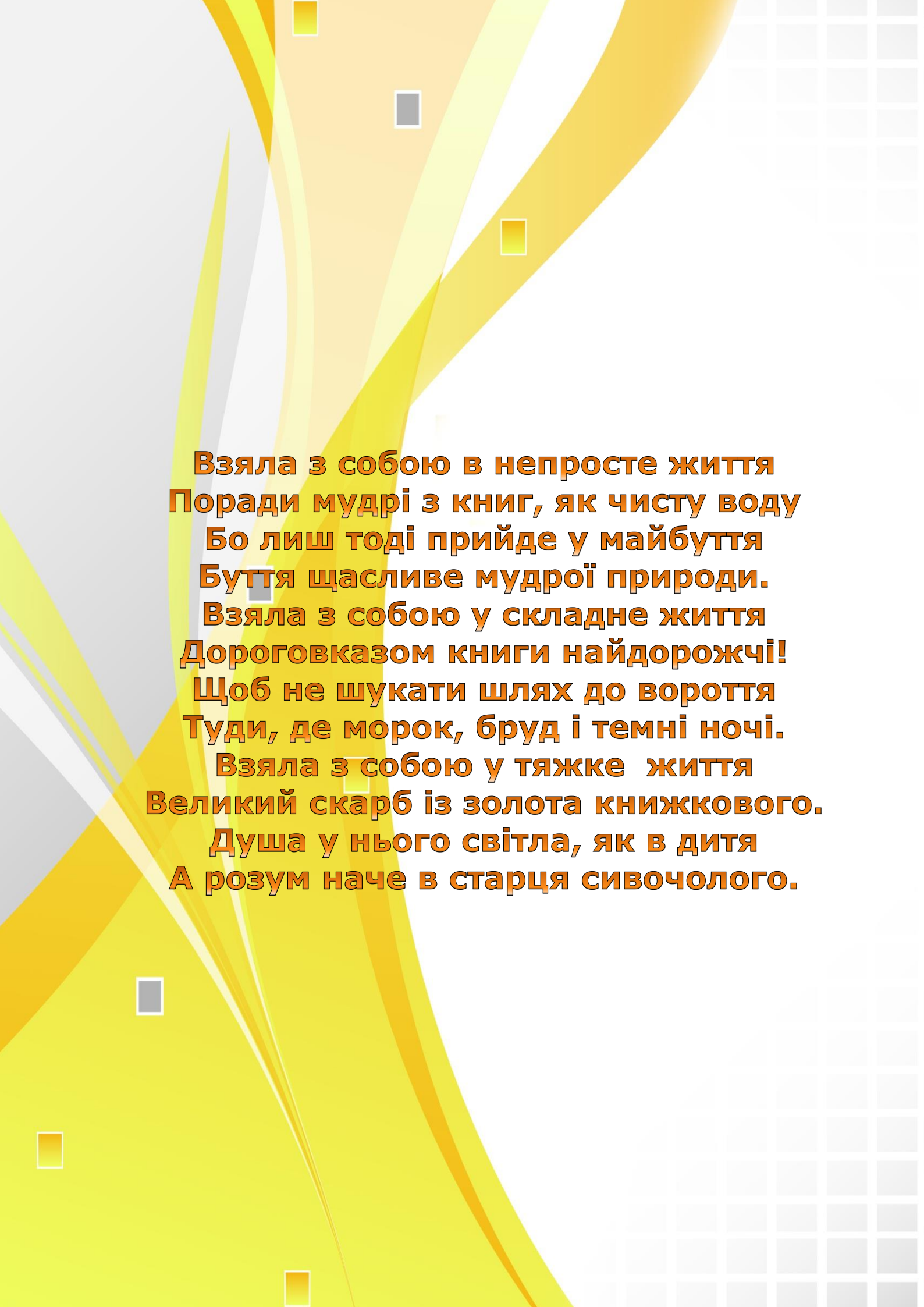
Ведучий: Ну що ж, а ми з вами зустрінемося у листопаді 2015 року відкриваючи останній, ювілейний, п'ятий сезон проекту.

Разом: Вічні слова України. Війна титанів.

Ведуча: Ми бажаємо вам миру та не говоримо до побачення. Бо вічне слово, вічна Україна, і вічне їх свято.

Разом: До зустрічі на війні титанів.

28 – на закінчення

**Взяла з собою в непросте життя
Поради мудрі з книг, як чисту воду
Бо лиш тоді прийде у майбуття
Буття щасливе мудрої природи.
Взяла з собою у складне життя
Дороговказом книги найдорожчі!
Щоб не шукати шлях до вороття
Туди, де морок, бруд і темні ночі.
Взяла з собою у тяжке життя
Великий скарб із золота книжкового.
Душа у нього світла, як в дитя
А розум наче в старця сивочолого.**